

2.1. Introducción

No capítulo anterior estudamos a realidade macroeconómica galega do ano 2008; neste ímonos centrar primeiro na estrutura e na dinámica do tecido produtivo galego, para abordar despois a política industrial das diferentes administracións públicas.

Comezaremos co estudo das empresas galegas (en aspectos como a forma xurídica que adoptan, as persoas con emprego segundo o tamaño da empresa, a distribución por provincias e por tipo de actividade) baseándonos fundamentalmente en datos obtidos do INE (DIRCE). Complementarémoslo cos datos que proporciona o INE na Estatística de Sociedades Mercantiles (analizando a creación de sociedades mercantiles) e cos recollidos das estatística do procedemento concursal e máis dos efectos de comercio impagados.

Centrarémonos a continuación en tres enquisas industriais do INE (de empresas, de produtos e de produción industrial), nun estudo das expectativas dos empresarios con actividade en Galicia (a estatística de confianza empresarial, do IGE) e máis en dúas enquisas do sector servizos (as do comercio polo miúdo e do sector turístico).

Faremos logo a análise dos resultados estatísticos que reflicten as enquisa de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e máis de indicadores de alta tecnoloxía .

Por último, abordaremos o estudo do sector público empresarial en Galicia (analiando a súa relevancia en emprego e en investimento) e da política industrial en Galicia, contemplada desde unha triple perspectiva: da Unión Europea, da Administración Central e da Administración Autonómica.

2.2. Estrutura e dinámica empresarial galega.

Neste apartado achegarémonos á estrutura e á evolución do tecido produtivo galego co estudo das empresas segundo o número de traballadores/as, os sectores de actividade ou a condición xurídica, de acordo coa información subministrada polo *Directorio central de empresas* (DIRCE) do INE e máis a *Explotación do directorio de empresas e unidades locais* que proporciona o IGE. Abordaremos despois a creación de sociedades mercantis (e o capital suscrito) en Galicia en 2008, así como os procedementos concursais e os efectos de comercio impagados.

Esta información combina, na elaboración das estatísticas de empresas, os datos da Seguridade Social cos procedentes das retencións do IRPF, o imposto de actividades económicas e os de Rexistro Mercantil, someténdoo a un itinerario de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Subliñaremos que os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano, e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro, nin os servizos administrativos das administracións públicas (aínda que si as empresas públicas).

O cadro 2.1 recolle a distribución por sectores económicos e comunidades autónomas das empresas que figuran no DIRCE ao comezo do ano 2008. Destacaremos os seguintes aspectos:

O crecemento no número de empresas no último ano foi no total español do 2,6%, por riba do incremento de Galicia (1,7%).

Cataluña é a que maior número de empresas acolle, atendendo ao emprazamento da súa sede central, cun 18,29% do total español; o segundo lugar ocúpao Andalucía (15,28%) e o terceiro Madrid (15,17%). Entre estas tres comunidades concentran case a metade (un 48,74%) do total de empresas de España, dúas décimas menos que no ano anterior.

Galicia segue a ser a quinta comunidade por número de empresas, cun peso relativo no total español do 5,94% (porcentaxe lixeiramente inferior en cinco centésimas á do ano anterior e pouco menor que a da poboación galega no Estado en 2008: 6,03%).

Ao redor da metade das empresas (50,18% en Galicia e 53,25% no total estatal) pertencen ao sector “resto de servizos”, no que figuran as empresas do sector de servizos diferentes das comerciais. Case a terceira parte do total das empresas son comerciais (27,33% en Galicia e 24,63% no total estatal). Conxuntamente, as empresas do sector servizos supoñen máis de tres de cada catro empresas que figuran no DIRCE, tanto en Galicia (77,52%) como en España (77,89%).

Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2008

■ Cadro 2.1

	Sector económico				
	Total	Industria	Construcción	Comercio	Resto de servicios
Cataluña	626.020	48.478	91.543	141.055	334.944
Andalucía	522.815	34.208	65.078	148.021	275.508
Madrid	519.307	28.773	67.368	105.719	317.447
C. Valenciana	376.093	29.967	54.773	95.935	195.418
Galicia	203.374	15.184	30.539	55.592	102.059
Cast. e León	173.209	13.556	29.647	44.769	85.237
Pais Vasco	175.303	14.668	27.996	41.878	90.761
Canarias	143.471	6.305	18.325	37.626	81.215
Cast. A Mancha	137.823	13.864	28.315	35.783	59.861
Murcia	100.075	8.020	16.455	26.588	49.012
Aragón	94.931	7.824	15.921	22.274	48.912
Baleares	93.335	5.427	15.926	19.800	52.182
Asturias	73.124	4.358	10.758	18.024	39.984
Extremadura	67.852	5.551	10.035	21.183	31.083
Navarra	43.847	4.025	7.319	10.163	22.340
Cantabria	40.393	2.460	6.750	9.584	21.599
A Ríoxa	23.834	2.747	3.791	5.965	11.331
Ceuta e Melilla	7.433	173	517	3.253	3.490
España	3.422.239	245.588	501.056	843.212	1.822.383

Fonte: INE, DIRCE

A análise comparativa da distribución sectorial de empresas en Galicia e España do cadro 2.2 e a evolución dos últimos oito anos no cadro 2.3, permite ás persoas interesadas o estudo máis polo miúdo.

■ Cadro 2.2

Distribución das empresas. Por sectores económicos ⁽¹⁾. Galicia/ España. 2003-2008

Sector	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	8,6	8,8	8,3	8,4	8,1	8,0	7,8	7,6	7,6	7,3	7,5	7,2
Construcción	13,8	12,8	14,0	13,3	14,2	13,6	14,5	14,1	14,9	14,6	15,0	14,6
Comercio	30,9	28,7	30,3	28,1	29,8	27,5	29,0	28,1	29,0	25,3	27,3	24,6
Resto de servizos	46,7	49,7	47,4	50,2	47,9	50,9	48,7	51,9	49,5	52,7	50,2	53,5

Elaboración propia

(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas

Fonte: INE, DIRCE

Evolución do número total de empresas. Galicia e España. 2001-2008

■ Cadro 2.3

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Galicia	167.732	165.726	174.077	180.977	185.722	191.642	200.020	203.374
España	2.645.317	2.710.400	2.813.159	2.942.583	3.064.129	3.174.393	3.336.657	3.422.239

Elaboración propia

Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.4. presentamos a evolución das empresas en Galicia -con desagregación provincial- e máis no Estado dende 1995. Galicia ten a primeiros do ano 2008 un 5,9% do total estatal de empresas que figuran no DIRCE, porcentaxe idéntica á do ano anterior. A provincia da Coruña concentra agora un 41,41% das empresas galegas e a de Pontevedra o 34,62% polo que tres de cada catro empresas galegas pertencen a unha desas provincias.

■ Cadro 2.4

Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2008

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	% G/E
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2.301.559	6,4
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2.384.711	6,4
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2.438.830	6,4
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2.474.690	6,4
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2.518.801	6,2
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2.595.392	6,4
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2.645.317	6,3
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2.710.400	6,1
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2.813.159	6,2
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2.942.583	6,2
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3.064.129	6,1
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3.174.393	6,0
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3.336.657	6,0
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3.422.239	5,9

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

No último ano aumentou o número de empresas nas catro provincias de Galicia, e fíxoo en maior medida na de Pontevedra (2,01%) , seguida de A Coruña (1,63%) e en menor medida Lugo (1,32%) e, en Ourense (1,23%).

A distribución nas provincias galegas -e nos totais galego e español- do número de empresas segundo a condición xurídica no último cuadrienio pódese ver no cadro 2.5, que reflicte que:

En Galicia o maior aumento absoluto no último ano foi o das sociedades de responsabilidade limitada (2.730),seguido do número das asociacións que medran en 695, mentres que as empresas propiedade de persoas físicas diminúen 1.166.

No último ano decreceu o número de sociedades anónimas en 25 e o das cooperativas en 23.

Se da evolución pasamos á “foto fixa”, no último ano a empresa propiedade dunha persoa física segue a ser a fórmula maioritaria de case dúas de cada tres empresas de Galicia (57,43%), aínda que segue a perder forza porcentual (dous puntos e 54 centésimas este ano). A segunda é a sociedade de responsabilidade limitada (31,43%), que un ano máis sube a súa porcentaxe (neste caso en oitenta e catro centésimas).

■ Cadro 2.5

Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España 2004-2008

		Total empresas	Persoas físicas	Sociedades anónimas	Sociedades de respons. limitada	Sociedades colectivas	Sociedades comanditarias	Comunidades de bens	Sociedades cooperativas	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos
A Coruña	2004	74.809	47.613	1.739	19.160	8	1	866	404	4.865	153
	2005	77.023	47.935	1.736	20.596	8	0	926	391	5.279	152
	2006	79.170	48.090	1.718	22.185	8	0	954	381	5.680	154
	2007	82.873	49.550	1.704	23.952	9	0	961	380	6.158	159
	2008	84.220	49.080	1.682	25.461	8	0	965	382	6.484	158
Lugo	2004	22.479	15.333	305	5.065	0	0	1.305	170	244	57
	2005	23.122	15.462	310	5.459	0	0	1.381	174	276	60
	2006	23.780	15.560	311	5.865	0	0	1.496	173	319	56
	2007	24.609	15.780	313	6.320	1	0	1.581	171	385	58
	2008	25.035	15.668	310	6.756	0	0	1.637	160	445	59
Ourense	2004	22.118	14.821	479	5.341	2	0	274	141	1.010	50
	2005	22.452	14.663	477	5.748	1	0	284	136	1.090	53
	2006	22.843	14.644	468	6.094	2	0	299	128	1.151	57
	2007	23.520	14.858	463	6.475	2	0	290	120	1.255	57
	2008	23.711	14.557	459	5.823	1	0	312	108	1.391	60
Pontevedra	2004	61.571	36.272	1.539	19.508	3	0	2.399	293	1.445	112
	2005	63.125	36.099	1.556	20.896	3	0	2.611	287	1.559	114
	2006	65.849	36.647	1.568	22.651	3	0	2.815	291	1.756	118
	2007	69.018	37.769	1.573	24.441	3	0	2.928	302	1.887	115
	2008	70.408	37.486	1.548	25.878	3	0	3.030	290	2.060	113
Galicia	2004	180.977	114.039	4.062	49.074	13	1	4.844	1.008	7.564	372
	2005	185.722	114.159	4.079	52.699	12	0	5.202	988	8.204	379
	2006	191.642	114.941	4.065	56.795	13	0	5.564	973	8.906	385
	2007	200.020	117.957	4.053	61.188	15	0	5.760	973	9.685	389
	2008	203.374	116.791	3.999	63.918	12	0	5.944	940	10.380	390
España	2004	2.942.583	1.738.456	122.579	839.958	456	114	88.737	25.557	118.413	8.313
	2005	3.064.129	1.767.265	121.441	918.449	406	100	94.898	25.801	127.414	8.355
	2006	3.174.393	1.791.126	117.441	992.658	400	98	102.592	25.328	136.286	8.464
	2007	3.336.657	1.853.012	115.580	1.078.614	371	97	107.591	24.949	147.901	8.542
	2008	3.422.239	1.857.931	113.130	1.145.398	333	93	113.378	24.516	158.730	8.730

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.6 ofrecemos a distribución das empresas por estrato de asalariados/as nas provincias galegas -e nos totais galego e máis estatal- no último quinquenio. O predominio no tecido produtivo das pequenas empresas e das microempresas queda ben claro á vista de que:

Ao redor da metade das empresas galegas (49,2%) non teñen asalariados/as (51,3% en España) e un 59,95% das que teñen algún non pasan de dous empregados/as (57,48% en España, 2,44 puntos menos que en Galicia).

As empresas que empregan a 20 ou máis traballadores/as en Galicia (4.733) supoñen un 2,33% do total de empresas galegas e as de España (92.477) son un 2,70%.

■ Cadro 2.6
Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2004-2008

	Sen asalariados/ as	de 1 a 2 asalariados/ as	de 3 a 5 asalariados/ as	de 6 a 9 asalariados/ as	de 10 a 19 asalariados/ as	de 20 a 49 asalariados/ as	de 50 a 99 asalariados/ as	de 100 a 199 asalariados/ as	de 200 a 499 asalariados/ as	de 500 a 999 asalariados/ as	de 1.000 a 4.999 asalariados/ as	de 5.000 ou máis asalariados/ as
A Coruña 2004	38.746	21.431	7.550	3.197	2.202	1.180	281	128	60	16	17	1
2005	39.898	22.185	7.643	3.300	2.215	1.237	297	142	71	16	18	1
2006	40.666	23.064	7.937	3.380	2.288	1.250	323	155	73	15	18	1
2007	42.861	24.025	8.160	3.632	2.298	1.286	338	156	78	18	20	1
2008	43.314	24.630	8.273	3.666	2.341	1.346	358	162	92	16	19	3
Lugo 2004	10.914	7.384	2.357	962	522	261	42	24	7	5	1	0
2005	11.234	7.541	2.455	965	552	297	44	23	7	3	1	0
2006	11.491	7.631	2.681	1.013	572	309	49	22	7	4	1	0
2007	11.928	7.856	2.721	1.079	615	306	59	30	8	6	1	0
2008	12.166	7.828	2.841	1.100	667	325	67	30	5	5	1	0
Ourense 2004	11.432	6.707	2.224	863	532	257	63	23	10	5	2	0
2005	11.498	6.872	2.278	899	512	284	68	25	9	4	3	0
2006	11.646	7.054	2.291	920	546	270	72	25	12	3	4	0
2007	12.027	7.265	2.355	906	568	280	76	22	15	3	3	0
2008	12.103	7.284	2.418	916	576	290	77	23	16	3	5	0
Pontevedra 2004	28.339	19.279	7.179	3.154	2.063	1.113	257	112	55	10	9	1
2005	29.071	19.863	7.178	3.235	2.118	1.207	260	112	61	10	9	1
2006	30.308	20.778	7.505	3.352	2.181	1.246	289	109	63	9	8	1
2007	32.031	21.637	7.880	3.428	2.247	1.289	294	132	59	11	9	1
2008	32.543	22.162	7.980	3.531	2.302	1.356	319	125	70	10	8	2
Galicia 2004	89.431	54.801	19.310	8.176	5.319	2.811	643	287	132	36	29	2
2005	91.701	56.461	19.554	8.399	5.397	3.025	669	302	148	33	31	2
2006	94.111	58.527	20.414	8.665	5.587	3.075	733	311	155	31	31	2
2007	98.847	60.783	21.116	9.045	5.728	3.161	767	340	160	38	33	2
2008	100.126	61.904	21.512	9.213	5.886	3.317	821	340	183	34	33	5
España 2004	1.500.396	818.149	303.783	143.417	98.245	53.267	13.470	6.650	3.590	945	592	79
2005	1.574.166	850.367	310.787	145.443	100.211	56.260	14.394	7.003	3.817	967	630	84
2006	1.616.883	881.748	328.820	154.635	105.470	58.725	15.087	7.367	3.908	999	658	93
2007	1.706.140	932.526	340.638	158.159	108.866	60.738	15.737	7.780	4.218	1.072	684	99
2008	1.754.374	958.711	345.848	160.460	110.369	61.709	16.242	8.061	4.511	1.117	725	112

Elaboración propia

Fonte: INE, DIRCE

O cadro 2.7 explícita a porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as en Galicia e no Estado dende 1995. Subliñaremos que:

A porcentaxe de Galicia en 2008 é dous décimas superior á do ano anterior e sitúase (despois da tendencia a suba dende 1996) no valor máis alto despois do ano 2006.

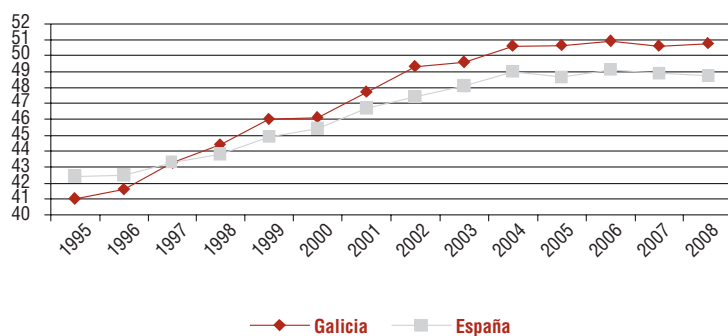
A porcentaxe de Galicia estivo sempre por riba da estatal dende 1998; no último ano, o diferencial é de dous puntos e unha décima (catro décimas máis que no anterior).

**Porcentaxe de empresas que teñen
asalariados/as. Galicia/España. 1995-2008**

■ Cadro 2.7

	Galicia	España
1995	41,0	42,4
1996	41,6	42,5
1997	43,3	43,3
1998	44,4	43,8
1999	46,0	44,9
2000	46,1	45,4
2001	47,7	46,7
2002	49,3	47,4
2003	49,6	48,1
2004	50,6	49,0
2005	50,6	48,6
2006	50,9	49,1
2007	50,6	48,9
2008	50,8	48,7

Elaboración propia
Fonte: DIRCE

O número de empresas de cada un dos estratos de asalariados/as en Galicia e España figura no cadro 2.8. Na comparanza das porcentaxes Galicia-España apréciase que a participación relativa de Galicia no total español só é maior que a correspondente á nosa poboación (6,03%) nos tramos de menos asalariados/as (1-2 e 3-5) mentres que son especialmente pequenas no estrato de máis asalariados/as e nos situados entre 100 e 1.000 persoas empregadas.

■ Cadro 2.8
Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2008

	Total empresas	Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis asalariados/as
Galicia	203.374	100.126	61.904	21.512	9.213	5.886	3.317	821	340	183	34	33	5
España	3.422.239	1.754.374	958.711	345.848	160.460	110.369	61.709	16.242	8.061	4.511	1.117	725	112
% Galicia/España	5,9	5,7	6,5	6,2	5,7	5,3	5,4	5,1	4,2	4,1	3,0	4,6	4,5

Fonte: INE, DIRCE

Unha información máis polo miúdo das empresas con asalariados/as é a que figura no cadro 2.9, que recolle a porcentaxe de empresas por estrato de asalariados/as en Galicia e no Estado nos últimos oito anos. Compróbase que en 2008 só no primeiro estrato -de un a dous asalariados/as- as empresas galegas superan en porcentaxe ás do total do estado, a mesma no segundo e vaise abrindo a diferenza (en termos relativos) a prol de España nos catro estratos seguintes a medida que vai subindo o tamaño do cadro de persoal.

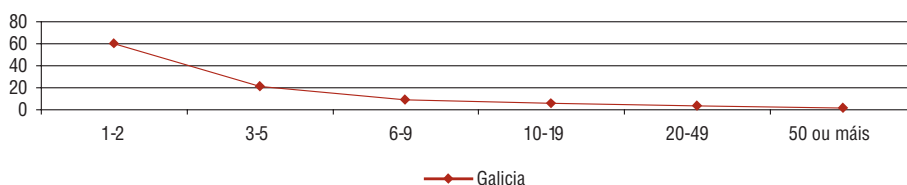
■ Cadro 2.9
Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as ⁽¹⁾. Galicia/España. 2000-2008

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8

Elaboración propia, a partir dos datos do DIRCE

(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado/a

Porcentaxe de empresas por estrato de asalariados/as en 2008

A *Estatística de sociedades mercantís* do INE reflicte (no cadro 2.10) que no ano 2008 creáronse en Galicia 5.352 sociedades mercantís (do total de 102.448 de España, o que supón unha porcentaxe do 5,2%). Houbo unha forte diminución (1.281, un 19,3%) respecto do ano 2007, no que se constituíran en Galicia 6.633 sociedades mercantís.

O capital suscrito para a constitución destas sociedades estivo ao redor dos 806 millóns de euros en Galicia (do total de 8.029 millóns do total estatal, o que representa un 10%, moi por riba do peso demográfico ou económico de Galicia en España).

**Sociedades mercantiles creadas e capital social suscrito.
Por CC.AA. 2008**

■ **Cadro 2.10**

	Total	Capital suscrito
Andalucía	15.694	772.226
Aragón	2.380	225.951
Asturias	1.570	139.072
Baleares	2.947	144.921
Canarias	3.729	85.796
Cantabria	844	26.882
Castela e León	3.791	270.647
Castela A Mancha	4.715	98.798
Cataluña	18.541	909.528
C. Valenciana	11.809	1.393.888
Extremadura	1.625	48.892
Galicia	5.352	805.956
Madrid	20.111	2.525.343
Murcia	3.236	103.503
Navarra	1.385	89.440
País Vasco	4.059	372.058
A Ríoxa	565	15.864
Ceuta	67	886
Melilla	28	499
España	102.448	8.029.148

Capital en miles de euros

Fonte: INE, "Estatística de sociedades mercantiles"

A Estatística do Procedemento Concursal do INE permítenos un achegamento aos debedores concursados: o cadro 2.11 reflicte que este número foi en 2008 en Galicia de 185 (dos 2.902 do total estatal, o que supón un 6%, porcentaxe que está nun posto intermedio do peso relativo de Galicia en España en PIB e en poboación).

■ Cadro 2.11

Debedores concursados. Por comunidade autónoma e natureza xurídica. 2008

	Total	P. Físicas sen actividade empresarial	EMPRESAS			
			P. Físicas	S.A.	S.R.L.	Outras
Andalucía	373	55	27	36	248	7
Aragón	77	11	1	10	54	1
Asturias	50	5	1	13	31	-
Baleares	127	23	3	13	88	-
Canarias	55	-	-	6	49	-
Cantabria	27	8	-	4	15	-
Castela e León	123	22	9	22	69	1
Castela A Mancha	113	18	4	18	72	1
Cataluña	681	78	20	144	434	5
C. Valenciana	390	42	4	60	283	1
Extremadura	28	-	1	7	20	-
Galicia	185	29	9	22	123	2
Madrid	337	46	11	72	207	1
Murcia	94	19	5	10	56	4
Navarra	44	2	-	6	36	-
País Vasco	171	13	8	39	108	3
A Ríoxa	25	2	5	4	14	-
Ceuta e Melilla	2	1	-	1	-	-
España	2.902	374	108	487	1.907	26

Fonte: INE, "Estadística del procedimiento concursal"

O importante empeoramento económico do último ano é perceptible tan só cun dato: os debedores concursados en Galicia en 2007 foran 64; xa que logo, a suba no ano 2008 foi dun 189%, pois case triplicou a do ano precedente.

Dos 185 debedores concursados de Galicia en 2008, 29 foron de persoas físicas sen actividade empresarial e 156 corresponderon a empresas; segundo o tipo de empresa concursada, sobrancearon as Sociedades de Responsabilidade Limitada (123), seguidas das empresas propiedade dunha persoa física (29).

Cataluña foi, en 2008, a comunidade autónoma con máis debedores concursados (681), seguida da comunidade valenciana (390), Andalucía (373) e Madrid (337), concentrando entre as catro un 61,4% do total estatal de debedores concursados. Galicia ocupou a quinta posición, a moita distancia da que lle precede (Madrid).

Unha análise máis polo miúdo dos debedores empresariais concursados de Galicia no ano 2008 reflicte que:

A maioría concentráronse nas empresas de menos asalariados, xa que 128 foron en empresas de menos de 50 empregados e só 28 en empresas que superan ese limiar de persoas ocupadas. As microempresas (as empresas de menos de 10 persoas asalariadas) supuxeron 75 empresas concursadas, o que representa un 47% do total.

Por sectores produtivos, o que máis presentou foi o de servizos (60, dos que 31 pertencían ao comercio e 17 ao epígrafe de "Inmobiliarias. Servizos a empresas"), seguido de lonxe pola construción (41) e a industria (38).

Segundo o tipo de concurso, 172 foron voluntarios e só 13 foron necesarios.

Segundo a clase de procedemento, os abreviados (122) superaron amplamente (case os dobran) aos ordinarios (63), mentres que no total estatal foron menos os abreviados (1.387) que os ordinarios (1.515).

A *Estatística de Efectos de Comercio Impagados*, que elabora o INE, reflicte que o número total de efectos impagados en Galicia en 2008 foi de 273.410, o que supón unha suba de 87.128 respecto do ano anterior (un 46,8%); este aumento está moi por riba do que se deu no conxunto do Estado (32,3%).

Efectos comerciais. Por CC.AA. 2008

■ Cadro 2.12

	Efectos vencidos	Efectos impagados	% impagados sobre vencidos
Andalucía	10.315.974	703.972	6,8
Aragón	4.202.001	172.831	4,1
Asturias	2.420.568	97.822	4,0
Baleares	1.203.862	65.970	5,5
Canarias	1.393.057	119.006	8,5
Cantabria	1.076.347	48.376	4,5
Castela e León	4.214.981	177.824	4,2
Castela A Mancha	3.684.624	195.698	5,3
Cataluña	43.840.384	2.007.895	4,7
C. Valenciana	17.331.214	951.349	5,5
Estremadura	1.311.943	77.871	5,9
Galicia	6.783.570	273.410	4,0
Madrid	22.928.053	1.156.521	5,0
Murcia	3.860.994	236.316	6,1
Navarra	2.690.215	89.973	3,3
País Vasco	8.085.688	280.331	3,5
A Ríoxa	1.149.982	48.588	4,2
Ceuta e Melilla	45.729	2.178	4,8
España	136.539.186	6.775.931	5,0

Fonte: INE, "Estatística de efectos de comercio impagados"

O cadro 2.12 explícita que a porcentaxe de efectos impagados sobre os vencidos en 2008 é un punto menor en Galicia (4%) que no promedio español, aínda que rexistrou unha importante suba respecto do dato de Galicia do ano anterior (2,64%). Por comunidades autónomas, as maiores porcentaxes de efectos impagados sobre vencidos foron en 2008 as de Canarias, Andalucía e Murcia, mentres que Navarra, País Vasco, Galicia e Asturias tiveron as menores porcentaxes.

2.3. Análise de enquisas industriais

A información do tecido produtivo galego baseada no DIRCE que vimos no anterior epígrafe complementarémola neste coa subministrada polos datos que sobre o noso sector industrial figuran en tres enquisas industriais elaboradas polo INE (*de empresas, de produtos e de produción industrial*).

2.3.1. Enquisa industrial de empresas

A *Enquisa Industrial de Empresas* proporciona unha información interesante para o estudo das características dos distintos sectores da actividade industrial -nos niveis estatal e autonómico- e intégrase no proxecto europeo de estatísticas estruturais das empresas; os últimos datos proporcionados son do ano 2007.

Cifra de negocios ⁽¹⁾ por comunidades autónomas. 2007

■ Cadro 2.13

	2007	% sobre o total
Andalucía	65.138	10,40
Aragón	28.574	4,60
Asturias	17.180	2,70
Baleares	4.753	0,80
Canarias	9.614	1,50
Cantabria	8.515	1,40
Castela e León	35.909	5,70
Castela A Mancha	27.824	4,40
Cataluña	147.398	23,60
C. Valenciana	63.700	10,20
Extremadura	6.137	1,00
Galicia	41.205	6,60
Madrid	67.831	10,80
Murcia	15.579	2,50
Navarra	20.118	3,20
País Vasco	60.940	9,70
A Rioxa	5.475	0,90
España	625.890	100,00

(1) En millóns de euros

Fonte: INE, "Encuesta industrial de empresas"

Comprobamos no cadro 2.13 que a maior participación na cifra de negocios total estatal téñena Cataluña (23,6%), Madrid (10,8%), Andalucía (10,4%), C. Valenciana (10,2%), e País Vasco (9,7%); conxuntamente, supoñen case dous terzos (un 64,7%) da cifra de negocios total do sector industrial en España. A porcentaxe de Galicia no agregado estatal do ano 2007 (6,6%) superou en catro décimas á do ano anterior e coloca a Galicia na sexta posición entre as comunidades autónomas.

**Evolución do peso de Galicia no total estatal nas
variables da industria ⁽¹⁾. 2001-2007**

■ **Cadro 2.14**

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios
2001	6,0	6,1	5,8
2002	6,2	6,3	6,2
2003	6,2	6,2	6,1
2004	6,1	6,2	6,0
2005	6,3	6,3	6,0
2006	6,5	6,5	6,2
2007	6,7	6,8	6,6

Elaboración propia

(1) Datos en porcentaxe de Galicia sobre o total de España

Fonte: INE, "Encuesta industrial de empresas"

No cadro 2.14 podemos ver que, nas tres variables analizadas, o peso relativo de Galicia no total estatal aumentou de forma significativa no ano 2007 (entre dúas e catro décimas), quedando en todas elas nun intervalo do 6,6% ao 6,8%. Como en todos os anos estudados no cadro, a porcentaxe máis baixa foi a da cifra de negocios, aínda que acurtou a diferenza respecto das outras dúas. As tres variables industriais que agora comentamos quedaron en 2007 nun nivel superior ao peso relativo da poboación galega no total estatal.

Ese mesmo cadro permite unha visión dinámica da participación industrial de Galicia no total estatal nesas tres variables a medio e longo prazo; a análise comparativa dos datos de 2001 e 2007 reflicte que aumentou (entre sete e oito décimas) a participación galega no total español nese sexenio nas tres variables, facéndoo máis na *cifra de negocios*.

No cadro 2.15 presentamos a desagregación por *agrupacións de actividade* dos datos da *cifra de negocios* en Galicia no último bienio. En 2007 as tres agrupacións de acti-

■ **Cadro 2.15**

Importe neto da cifra de negocios⁽¹⁾. Por agrupacións de actividade. Galicia 2006-2007

Agrupación	2006	2007
1 CNAE: 10, 11, 12, 13, 14, 23. Industrias extractivas e do petróleo, enerxía e auga	6.182.100	6.501.376
2 CNAE: 15, 16. Alimentación, bebidas e tabaco	6.533.094	7.284.114
3 CNAE: 17, 18, 19. Industria téxtil, confección, coiro e calzado	2.080.633	2.128.089
4 CNAE: 20. Madeira e cortiza	1.948.932	2.134.024
5 CNAE: 21, 22. Papel, edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	928.047	1.005.455
6 CNAE: 24. Industria química	1.233.831	1.223.894
7 CNAE: 25. Caucho e materias plásticas	826.742	984.867
8 CNAE: 26. Produtos minerais non metálicos diversos	1.681.691	1.770.808
9 CNAE: 27, 28. Metalurxia e fabricación de produtos metálicos	4.809.440	5.288.382
10 CNAE: 29. Maquinaria e equipo mecánico	1.050.156	1.152.547
11 CNAE: 30, 31, 32, 33. Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	884.810	1.172.657
12 CNAE: 34, 35. Material de transporte	7.453.997	9.796.995
13 CNAE: 36, 37. Industrias manufactureiras diversas	626.592	761.402

(1) En miles de euros.

Fonte: INE. "Encuesta industrial de empresas"

vidade cunha maior achega á cifra de negocios total do sector industrial de Galicia foron, de maior a menor peso, as de *Material de transporte, Alimentación, bebidas, tabaco* e máis a de *Industrias extractivas e do petróleo, enerxía, auga*. A principal diferenza na estrutura produtiva da industria galega respecto da estatal é, neste aspecto, que a agrupación de *Material de transporte* baixa nesta última á cuarta posición (tras as outras dúas sinaladas entre as tres primeiras de Galicia, máis a rúbrica de *Metalurxia e fabricación de produtos metálicos*).

2.3.2. Enquisa industrial de produtos

Esta enquisa proporciona datos desde 1993, ano no que comezou España o seu proceso de adaptación ao Regulamento PRODCOM (PRODucción COMunitaria) relativo á harmonización das estatísticas sobre a produción industrial nos países da UE; inclúe unha lista de produtos industriais (uns 5.000) de xeito harmonizado coa clasificación que se fai a efectos de comercio exterior na UE, para facilitar a comparación de datos de produción industrial cos obtidos nas estatísticas de comercio exterior. A estatística, a partir do ano 2005, está baseada (no tocante aos bens) na nomenclatura de comercio exterior da Unión Europea (a NC ou Nomenclatura Combinada, que entrou en vigor o 1 de xaneiro de 2005).

Ventas por Comunidades Autónomas. Ano 2008

■ Cadro 2.16

	Millóns de euros	% respecto ao total	% variación 2008/2007
Andalucía	45.742	11,20	-1,20
Aragón	19.340	4,70	-8,30
Asturias	10.392	2,50	-6,60
Illas Baleares	1.665	0,40	-8,50
Canarias	5.692	1,40	-1,70
Cantabria	6.094	1,50	5,40
Castela e León	25.402	6,20	-4,50
Castela A Mancha	18.741	4,60	0,40
Cataluña	94.800	23,10	-5,70
C. Valenciana	41.739	10,20	-6,40
Extremadura	3.669	0,90	5,60
Galicia	30.200	7,40	0,00
Madrid	32.158	7,90	-6,60
Murcia	10.333	2,50	-6,30
Navarra	13.940	3,40	1,50
País Vasco	45.694	11,20	1,70
A Ríoxa	4.098	1,00	0,00
España	409.699	100,00	-3,40

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos"

O cadro 2.16 recolle o valor da produción comercializada polas distintas comunidades autónomas en 2008. Galicia ocupa a sexta posición entre as comunidades autónomas (ao igual que no ano anterior) e representa un 7,4% do total español (tres décimas máis que no ano anterior). Sobrancea a elevada concentración xeográfica en cinco comunidades, que de maior a menor participación no total estatal son: Cataluña, Andalucía, País Vasco, C.Valenciana e Madrid); entre as cinco axuntan case dúas terceiras partes (un 63,6%) do importe total das vendas do Estado (medio punto menos que no ano anterior).

Na última columna dese cadro pode apreciarse a clasificación de maior a menor suba das diferentes comunidades, que constata que en dez delas diminuíu en 2008

**Evolución do peso de Galicia no
produción comercializada ⁽¹⁾.
2001-2008**

■ Cadro 2.17

	% Galicia / España
2001	6.3
2002	6.5
2003	6.6
2004	6.5
2005	6.4
2006	6.7
2007	7.1
2008	7.4

Elaboración propia

(1) Lista de produtos PRODCOM

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos"

o valor das vendas de produtos industriais; Galicia foi unha das sete na que non ocorreu isto, pois quedou no nivel do ano anterior.

A visión dinámica a longo prazo da participación relativa de Galicia no importe total estatal da produción comercializada figura no cadro 2.17; despois da suba continuada do período 1998-2003, Galicia baixou no bienio seguinte a súa porcentaxe e tivo unha forte suba (dun punto porcentual) no trienio 2006-2008, até chegar ao 7,4%, o mellor dato do período analizado, un punto por riba da nosa participación relativa no Estado en poboación (e máis dun punto que o peso porcentual de Galicia en número de empresas ou na xeración do PIB).

No cadro 2.18 presentamos a desagregación por *grandes agrupacións* do valor da produción comercializada galega. Antes de nada, cómpre sinalar que houbo un cambio que debe ter en conta quen desexa comparanzas con anos anteriores: ata o ano

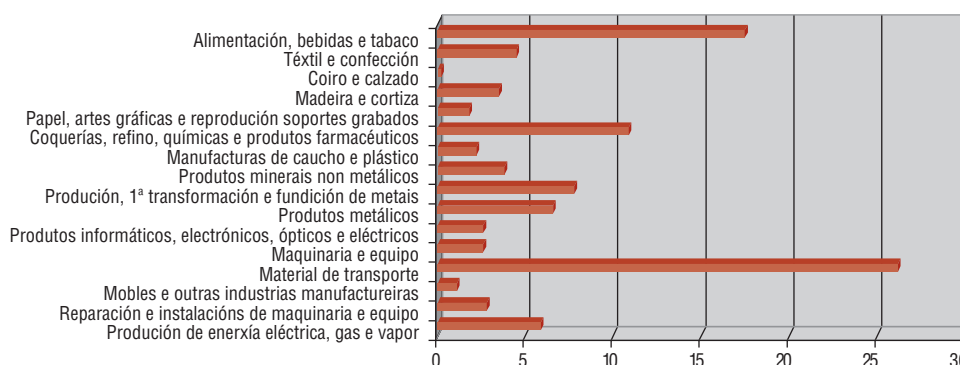
Valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2008

■ Cadro 2.18

CNAE-2009		Valor (*)	%
Galicia		32.093	100
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	5.624	17,5
13-14	Téxtil e confección	1.444	4,5
15	Coiro e calzado	64	0,2
16	Madeira e cortiza	1.106	3,5
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución soportes grabados	581	1,8
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	3.503	10,9
22	Manufacturas de caucho e plástico	719	2,2
23	Produtos minerais non metálicos	1.208	3,8
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	2.490	7,8
25	Produtos metálicos	2.132	6,6
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	844	2,6
28	Maquinaria e equipo	825	2,6
29-30	Material de transporte	8.415	26,2
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	355	1,1
33	Reparación e instalacións de maquinaria e equipo	884	2,8
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	1.893	5,9

(*) En millóns de euros

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

2007 recollía as seccións D-E da Clasificación Nacional de Actividades Económicas (CNAE) de 1993, mentres que desde os datos correspondentes ao ano 2008 reflicte as seccións D-E da CNAE de 2009 (aprobada polo Real Decreto 475/2007, de 13 de abril), con algúns epígrafes diferentes dos da CNAE-1993.

Constátase que tres apartados (*Material de transporte*, *Alimentación - bebidas - tabaco* e máis *Coquerías - refino - químicas - produtos farmacéuticos*) concentran en 2008 máis da metade (54,6%) do valor da produción comercializada de Galicia (da lista PRODCOM).

O cadro 2.19 permítenos realizar a comparanza da estrutura produtiva do tecido industrial galego coa estatal, xa que nel figura a desagregación *por grandes agrupacións* de ramas produtivas no total de España.

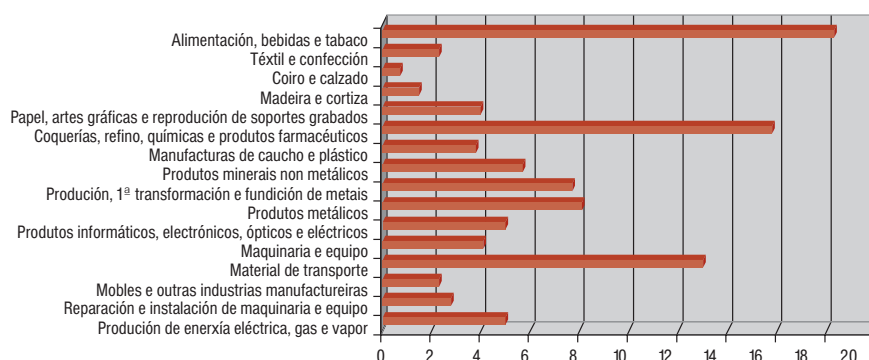
Valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. España. 2008

Cadro 2.19

CNAE-2009		Valor (*)	%
	Total España	431.191	100
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	78.961	18,3
13-14	Téxtil e confección	9.690	2,3
15	Coiro e calzado	2.808	0,7
16	Madeira e cortiza	6.470	1,5
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución de soportes grabados	17.323	4,0
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	68.242	15,8
22	Manufacturas de caucho e plástico	16.446	3,8
23	Produtos minerais non metálicos	24.765	5,7
24	Producción, 1ª transformación e fundición de metais	33.060	7,7
25	Produtos metálicos	34.707	8,1
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	21.647	5,0
28	Maquinaria e equipo	17.519	4,1
29-30	Material de transporte	56.172	13,0
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	9.851	2,3
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipo	12.030	2,8
35	Producción de enerxía eléctrica, gas e vapor	21.492	5,0

(*) En millóns de euros

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

As porcentaxes de produción comercializada en Galicia e España que figuran nos cadros 2.18 e 2.19 reflicten que é especialmente grande en 2008 o diferencial a prol de Galicia do peso relativo na estrutura industrial en *material de transporte* (o dobre da porcentaxe estatal) mentres que a diferenza a prol de España é especialmente grande (entre as agrupacións de maior peso relativo) no epígrafe de *Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos* (4,9 puntos en 2008, un 45% por riba que o dato de Galicia).

En *Madeira e cortiza* a especialización industrial galega segue a ser máis do dobre que no total estatal (e no *Téxtil e confección* é practicamente o dobre) mentres que o tecido produtivo de Galicia presenta unha especialización moito menor que o promedio estatal en *Coiro-calzado*, *Papel, artes gráficas e reprodución de soportes gravados*, *Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos* ou *Mobles e outras industrias manufactureiras*.

2.3.3. Enquisa de produción industrial

Como se comproba no cadro 2.20, o *Índice xeral de produción industrial* diminuíu un 9´6% en Galicia no ano 2008; con ser moi forte o descenso, foi menor que no promedio estatal (15´4%). A maior diminución foi a de Andalucía, seguida pola comunidade valenciana (ambas as dúas por riba do 20%) mentres que a única suba tívoo A Rioxa (un 2´5%).

No cadro 2.21 recollemos a traxectoria no último cuadrienio do índice de produción industrial de Galicia e España. Compróbase que tras a suba do bienio 2005-2006 (maior en Galicia que no promedio estatal) veu un descenso no bienio seguinte: en España, a diminución do índice de produción industrial deuse despois que en Galicia, pero con moita máis intensidade

2.4. Expectativas empresariais

A operación estatística de *Confianza empresarial*, que publica trimestralmente o IGE desde o primeiro trimestre de 2007, segue as recomendación da OCDE e da UE para a elaboración de enquisas sobre expectativas empresariais. A OCDE estableceu unhas suxerencias para a elaboración de *Indicadores de confianza empresarial*, seguindo as recomendacións do *Programa harmonizado común de enquisas conxunturais da UE*; ditos *Indicadores* promedian os balances dun conxunto moi limitado de preguntas, coa finalidade de poder obter os datos de xeito que permitan a comparanza a nivel internacional..

As *dificultades* que os empresarios observaron nun trimestre concreto obtéñense por estimación dunha serie de diversas cuestións que se lle preguntan (escaseza de man de obra, dificultades financeiras, escaseza de aprovisionamentos, etc). As *expectativas* que os empresarios teñen para o seguinte trimestre obtéñense por estimación de diferentes cuestións sobre as que se lle pregunta, como son o resultado neto de explotación, o emprego ou os investimentos.

Índice xeral de produción industrial. Por CC.AA. 2008

■ Cadro 2.20

	Índice	% de variación sobre igual período do ano anterior
Andalucía	85,9	-20,8
Aragón	89,5	-15,6
Asturias	84,9	-14,3
Baleares	88,3	-15,1
Canarias	92,3	-13,0
Cantabria	80,9	-17,2
Castela e León	89,3	-13,9
Castela A Mancha	84,7	-12,3
Cataluña	74,6	-15,8
C. Valenciana	71,5	-20,2
Extremadura	102,1	-2,2
Galicia	89,6	-9,6
Madrid	94,7	-13,0
Murcia	93,5	-13,9
Navarra	72,0	-18,6
País Vasco	83,6	-17,2
A Rioxa	88,7	2,5
España	82,2	-15,4

Fonte: INE, "Índice de produción industrial"

O *índice galego de confianza empresarial* (IGACE) é un indicador sintético elaborado a partir da media simple de saldos ponderados de preguntas. Para a obtención dos IGACE de cada rama empresarial, os balances que utiliza o IGE son maiores que os que prescriben a OCDE e a UE, polo cal se inclúe maior cantidade de información na súa elaboración. Os datos do cadro 2.22 reflicten inequivocamente o continuado deterioro do *índice xeral galego de confianza empresarial* ao longo dos oito últimos trimestres, nos que pasou dun saldo positivo no primeiro trimestre de 2007 (22,8) a un saldo negativo moi forte no cuarto trimestre de 2008 (-43,4).

■ Cadro 2.21

Índice de Producción Industrial. Galicia e España. 2005 - 2008

	% de variación anual			
	2.008	2.007	2.006	2.005
España	-15,4	-0,2	0,6	1,4
Galicia	-9,6	-8,2	7,0	4,1

Fonte: INE, Índice de produción industrial

O cadro permite o estudo desagregado por ramas produtivas; constata que a industria presenta ao final de 2008 a peor posición en confianza empresarial (-48,1) e que o continuado deterioro das expectativas empresariais deuse en todos os trimestres estudados na industria e na rama “resto dos servizos”, mentres que mellorou nun trimestre na construción (o segundo de 2007) e outro no comercio polo miúdo (o primeiro de 2008).

■ Cadro 2.22

Índice galego de confianza empresarial (IGACE). Galicia. 2007-2008

	Industria	Construción	Comercio polo miúdo	Resto de servizos	Índice xeral
2007/I	18,8	17,6	15,2	26,2	22,8
2007/II	10,4	18,6	11,1	15,7	14,8
2007/III	2,3	1,4	6,0	9,7	6,7
2007/IV	-7,9	-14,7	-11,7	-2,7	-6,1
2008/I	-10,6	-18,7	-8,8	-11,3	-12,2
2008/II	-22,8	-26,7	-25,9	-22,6	-23,5
2008/III	-39,2	-31,5	-27,2	-34,1	-34,3
2008/IV	-48,1	-44,0	-38,9	-42,1	-43,4

Fonte: IGE. Confianza empresarial

Nota: O indicador de confianza empresarial varía de -100 a 100, sendo o valor 0 o punto neutral; valores positivos do indicador indican optimismo e valores negativos indican pesimismo por parte dos empresarios

O cadro 2.23 reflicte a porcentaxe de empresas segundo a evolución da actividade en cada trimestre no último ano. Sobrancea na comparanza entre o primeiro trimestre e o último de 2008 o afundimento das posicións de incremento no cuarto trimestre ou estabilidade da actividade empresarial, coa conseguinte suba notable das de diminución.

■ Cadro 2.23

Confianza empresarial. Evolución da actividade principal da empresa. 2008. Por trimestres.

	Incremento	Estabilidade	Diminución
2008/I	8,7	45,6	45,6
2008/II	8,8	44,1	47,1
2008/III	8,4	34,5	57,1
2008/IV	4,7	27,3	68,0

Fonte: IGE. Confianza empresarial
Porcentaxe de empresas

No cadro 2.24 podemos analizar a porcentaxe de empresas segundo as dificultades atopadas en cada trimestre nos dous últimos anos. Sobrancea especialmente no ano 2008 a continuada suba, trimestre tras trimestre, dos problemas financeiros, que pasaron nun ano dun 19,1% a un 49,4% na autodetección de dificultades das empresas con actividade en Galicia. Este cadro permítelle, ás persoas interesadas nun maior nivel de desagregación, o estudo, para cada unha das catro ramas produtivas recollidas nesta enquisa, dos cinco epígrafes de que constan as dificultades empresariais.

**Confianza empresarial. Dificultades das empresas (*),
por ramas. Galicia. 2007-2008. Por trimestres**

■ **Cadro 2.24**

	RAMAS				TOTAL
	Industria	Construción	Comercio polo miúdo	Resto de servizos	
1) Escaseza de man de obra cualificada					
2007/I	26,3	48,4	33,0	30,3	33,5
2007/II	36,0	61,1	46,1	31,9	40,5
2007/III	36,2	57,9	39,3	26,2	36,6
2007/IV	44,3	41,2	43,1	23,8	34,1
2008/I	37,6	37,3	43,3	32,2	35,5
2008/II	33,6	31,0	37,3	27,5	30,5
2008/III	19,2	30,2	22,7	24,7	24,5
2008/IV	16,0	21,4	20,9	16,3	17,8
2) Escaseza de man de obra non cualificada					
2007/I	15,6	6,4	6,5	9,9	10,1
2007/II	9,6	5,3	2,7	14,0	10,0
2007/III	9,9	12,0	5,7	13,4	11,6
2007/IV	16,1	11,9	8,1	11,1	12,1
2008/I	9,0	1,9	6,5	9,5	7,5
2008/II	3,9	1,7	5,3	5,2	4,2
2008/III	0,2	4,4	3,3	7,4	4,9
2008/IV	0	2,1	5,5	2,2	2,0
3) Escaseza de aprovisionamentos					
2007/I	9,5	2,1	0	11,8	8,0
2007/II	11,0	0,0	0	12,1	8,1
2007/III	14,6	5,2	0	10,3	9,2
2007/IV	13,5	1,1	4,4	13,2	9,8
2008/I	13,5	3,1	0	6,2	6,5
2008/II	11,3	5,0	0	9,4	7,9
2008/III	15,6	1,8	0	3,9	5,5
2008/IV	7,4	1,8	2,2	5,0	4,5
4) Problemas financeiros					
2007/I	18,2	5,8	17,2	11,6	12,4
2007/II	11,7	8,7	17,8	10,1	10,9
2007/III	23,3	12,8	13,3	11,4	14,6
2007/IV	23,0	20,9	11,3	17,9	19,1
2008/I	15,9	30,1	19,9	25,5	23,9
2008/II	22,8	37,8	23,1	29,7	29,3
2008/III	38,9	57,8	29,0	40,9	42,9
2008/IV	50,8	62,5	42,0	44,5	49,4
5) Sen dificultades que sinalar					
2007/I	31,6	33,1	56,7	34,0	35,5
2007/II	53,3	30,8	35,8	44,1	42,5
2007/III	42,0	23,1	48,4	45,0	39,9
2007/IV	33,3	43,5	34,8	42,3	39,7
2008/I	41,9	35,5	38,2	36,6	37,7
2008/II	40,0	31,0	49,2	38,9	35,5
2008/III	39,8	24,5	48,8	35,0	35,2
2008/IV	36,1	24,3	41,8	36,2	34,2

(*) En porcentaxe de empresas
Fonte. IGE. Confianza empresarial

O cadro 2.25 permítenos analizar a porcentaxe de empresas segundo as dificultades atopadas no último trimestre de 2008 segundo o tamaño das empresas (collida segundo o número de persoas asalariadas de cada unha). Sobrancea especialmente que os problemas financeiros son maiores a medida que se reduce o tamaño das empresas (ata chegar a un 51,9% nas de plantilla inferior a 20 persoas asalariadas) e son a principal dificultade dos tres estratos inferiores estudados (no de 200 ou máis persoas asalariadas, a segunda, pero practicamente coincidente co problema da escaseza de man de obra cualificada).

Confianza empresarial. Dificultades da empresa, por tamaño da empresa.
Galicia. 2008 (*)

■ Cadro 2.25

	Persoas asalariadas				
	De 0 a 19	De 20 a 49	De 50 a 199	200 ou máis	Total empresas
Escaseza de man de obra cualificada	18,0	17,2	15,8	24,3	17,8
Escaseza de man de obra non cualificada	2,3	1,3	1,5	3,6	2,0
Escaseza de aprovisionamentos	5,0	3,3	3,5	1,4	4,5
Problemas financeiros	51,9	45,5	35,0	23,9	49,4
Sen dificultades que sinalar	24,3	41,8	36,1	36,2	34,2

(*) Datos do 4º trimestre
IGE. Confianza empresarial

2.5. Enquisas do sector servizos

A *terciarización* das economías máis desenvolvidas é un trazo fundamental hoxe en día en calquera país; achegarémonos aos indicadores de actividade dos servizos de mercado no seu conxunto e máis aos de dúas das actividades que máis importancia teñen nel: a turística e a comercial.

O cadro 2.26 reflicte que a cifra de negocios do sector Servizos de mercado rexistrou en 2008 en Galicia unha diminución do 1%, bastante menor que a baixada media estatal (3,2%). Nese ano tan só subiron a súa cifra de negocios tres comunidades autónomas (Aragón, Asturias e País Vasco); as maiores diminucións foron as de Castela-A Mancha, Andalucía e Comunidade Valenciana (as tres ao redor dun 5%).

**Índices generales de cifra de negocios.
Por comunidades autónomas. 2008**

■ **Cadro 2.26**

	Índice decembro 2008	% de variación anual
Andalucía	107,1	-4,9
Aragón	122,0	3,7
Asturias	121,0	1,6
Baleares	82,0	-3,8
Canarias	112,6	-2,8
Cantabria	106,9	-4,5
Castela e León	111,9	-2,1
C. A Mancha	102,2	-5,2
Cataluña	105,8	-4,3
C. Valenciana	106,4	-4,9
Extremadura	117,2	-0,6
Galicia	121,6	-1,0
Madrid	110,2	-3,1
Murcia	109,2	-2,9
Navarra	111,1	-3,0
País Vasco	116,0	0,5
A Rioxa	111,9	-4,0
España	109,2	-3,2

Fonte: INE. "Indicadores de Actividad del Sector Servicios"

O índice de emprego no sector Servizos de mercado (que presentamos no cadro 2.27) subiu en Galicia nun 0,7% en 2008, contrastando coa diminución media estatal (dun 0,5%). Tan só Asturias rexistrou unha suba porcentual da ocupación superior á de Galicia (1,3%), nun ano no que 11 comunidades autónomas presentaron un rexistro negativo nesta variable.

**Índices generales de persoal ocupado.
Por comunidades autónomas. 2008**

■ **Cadro 2.27**

	Índice decembro	% de variación anual
Andalucía	102,0	-0,2
Aragón	101,2	0,3
Asturias	104,8	1,3
Baleares	88,6	-1,4
Canarias	97,7	-1,5
Cantabria	101,8	-1,0
Castela e León	103,6	-0,6
C. A Mancha	100,8	-0,2
Cataluña	100,5	-0,4
C. Valenciana	102,3	-1,9
Extremadura	102,6	0,5
Galicia	105,6	0,7
Madrid	103,0	-0,7
Murcia	104,2	-0,9
Navarra	101,8	0,0
País Vasco	103,3	0,1
A Rioxa	100,4	-1,4
España	101,7	-0,5

Fonte: INE. "Indicadores de Actividad del Sector Servicios"

**Índices de comercio polo miúdo.
Por comunidades autónomas. 2008**

■ **Cadro 2.28**

	2008	% variación ⁽¹⁾ 2008
Andalucía	113,4	-7,4
Aragón	120,8	-4,2
Asturias	123,8	-1,7
Baleares	92,9	-5,8
Canarias	120,2	-10,7
Cantabria	115,8	-3,7
Catela e León	118,3	-0,4
Castela A Mancha	119,2	-5,5
Cataluña	117,3	-5,9
Comunidade Valenciana	113,5	-8,0
Extremadura	126,6	-0,1
Galicia	121,1	-2,0
Madrid	124,0	-7,4
Murcia	115,0	-8,8
Navarra	118,1	-1,2
País Vasco	118,5	-4,6
A Ríoxa	112,1	-8,6
Ceuta	118,5	-4,0
Melilla	113,6	-8,4
España	117,3	-6,1

(1) Decembro sobre decembro do ano anterior. Prezos constantes. Base 2005
Fonte: INE, "Índices de comercio al por menor"

No tocante ao sector do comercio interior *polo miúdo*, o cadro 2.30 reflicte unha diminución do 2% do comercio *ao por menor* galego a prezos constantes en 2008 (que xa tivera no ano anterior unha diminución de 0,5 puntos). A diminución media estatal en 2008 (6,1%) triplicou á galega, nun ano no que baixou o índice de comercio polo miúdo a prezos constantes en todas e cada unha das comunidades autónomas.

O cadro 2.29 permítenos un achegamento ao comportamento do sector turístico galego, ao fío do *Observatorio da economía galega*, que elabora a Consellería de Economía e Facenda da Xunta de Galicia. Nel figuran o número de viaxeiros que entraron e Galicia (con desagregación entre españois e estranxeiros), as pernoitas e o grao de ocupación hoteleira no último bienio (con desglose por trimestres). Sobrancearemos que:

A taxa de variación interanual de Galicia no total de viaxeiros/as foi negativa no último ano (-5,6%) por primeira vez no trienio estudado e foi lixeiramente máis intensa entre os viaxeiros/as residentes en España (-5,7%) que nos/as residentes no estranxeiro (-5,3%).

A porcentaxe de variación interanual das pernoitas en Galicia no ano 2008 foi tamén por vez primeira negativa no trienio analizado (-2,9%), en contraste coa suba (3,4%) de 2007.

O grao de ocupación hoteleiro de Galicia en 2008 (34%) foi case dous puntos menor que no ano anterior (35,9%).

■ Cadro 2.29

Ocupación hoteleira. Galicia. 2006-2008

Período	Viaxeiros entrados						Pernoitas totais		Grado de ocupación (%)
	Total		Espaníois		Estranxeiros				
	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de pernoitas	TVI ⁽¹⁾	
2006	3.599,2	2,0	2.944,8	1,4	654,4	4,4	7.758,0	2,1	35,6
2007	3.739,5	3,9	3.007,8	2,1	731,7	11,8	8.025,0	3,4	35,9
2008	3.529,5	-5,6	2.836,4	-5,7	693,1	-5,3	7.790,5	-2,9	34,0

(1) Porcentaxe de variación interanual

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Facenda

O cadro 2.30 permítenos un achegamento ao comportamento do subsector do turismo rural de Galicia, da mano do *Observatorio da economía galega*, que elabora a Consellería de Economía e Facenda da Xunta de Galicia. Nel figuran para o último trienio o número de viaxeiros que entraron e Galicia (con desagregación entre españois e estranxeiros) e máis as pernoitas. Sobrancearemos que:

As taxas de variación interanual de Galicia no total de viaxeiros/as, nas pernoitas e o grao de ocupación en turismo rural baixaron por primeira vez no trienio analizado.

A variación interanual de Galicia no total de viaxeiros/as baixou no último ano nun 3,8% (en forte contraste co 8,6% de suba de 2007); baixou con máis intensidade entre os viaxeiros/as residentes en España (-3,9%) que nos/as residentes no estranxeiro (-2,9%).

A porcentaxe de diminución interanual das pernoctacións en Galicia no ano 2008 foi un 3,5%, fronte á suba do 6,8% do ano anterior.

O grao de ocupación en turismo rural de Galicia en 2008 (15,9%) foi 1,3 puntos menor que no ano anterior; marcou o peor rexistro do trienio analizado e non chega en 2008 á metade do grao de ocupación hoteleira do mesmo período.

■ Cadro 2.30

Ocupación en turismo rural. Galicia. 2006-2008

Período	Viaxeiros entrados						Pernoitas totais		Grado de ocupación (%)
	Total		Espaníais		Estranxeiros				
	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	TVI ⁽¹⁾	Nº de pernoitas	TVI ⁽¹⁾	
2006	155,9	4,5	139,9	2,4	16,0	26,6	352,3	4,2	16,3
2007	169,3	8,6	150,3	7,4	19,0	18,8	376,0	6,8	17,2
2008	162,9	-3,8	144,5	-3,9	18,5	-2,9	363,0	-3,5	15,9

(1) Porcentaxe de variación interanual

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Economía e Facenda

2.6 Investigación científica , desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D + I)

2.6.1. Introducción

A investigación científica e o desenvolvemento tecnolóxico (I+D) abranguen un conxunto de traballos de carácter creativo emprendidos co fin de incrementar os coñecementos nunha rama ou actividade determinada, así como a aplicabilidade desas suma de coñecementos á mellora dos xa existentes. Sen dúbidas é un factor clave á hora de posibilitar a converxencia real cos países máis desenvolvidos, que como veremos neste mesmo apartado presentan valores moi por riba dos existentes en España (e especialmente dos de Galicia).

A innovación, pola súa banda, é cada vez máis un factor clave na procura do aumento de produtividade e, xa que logo, da competitividade empresarial; hoxe en día as diferenzas económicas entre os países susténtase, en boa parte, no crecemento e acumulación do know how e na súa capacidade de transformación en produtos finais, vía innovación tecnolóxica.

A nova política de fondos na procura da cohesión territorial na UE priorizará cada vez máis o seu investimento no amplo abano denominado sociedade do coñecemento, co obxectivo de intentar converter a economía europea na máis competitiva do mundo (de acordo co aprobado no Cumio de Lisboa). O pulo da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico é fundamental e débese traballar na redución da “brecha tecnolóxica” galega.

2.6.2. Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D)

O cadro 2.29 permítenos unha visión por comunidades autónomas para o ano 2007 dos gastos internos totais e máis do persoal (en equivalencia a xornada completa). Apréciase que:

O gasto interno total de Galicia (4,2% do total estatal) está moi por baixo da porcentaxe que lle correspondería pola poboación, polo PIB ou polo número de empresas no total español, o que tamén ocorre no tocante ao persoal 4,3%

Hai unha notable concentración espacial do gasto interno total nas actividades de I+D en dúas comunidades autónomas, pois Madrid e Cataluña representan case a metade (48,7%) do total estatal. No persoal o seu peso conxunto é algo inferior 46,2%.

Galicia ocupa a sétima posición nas dúas clasificacións (polo gasto en I+D e máis polo persoal en EDC), por detrás de Cataluña, Madrid, Andalucía, País Vasco, C. Valenciana e Castela-León.

Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2007

■ Cadro 2.31

	Gastos internos		Persoal en equivalencia a xornada completa	
	Total (Miles de euros)	%	Total	%
Andalucía	1.478.545	11,1	22.102,6	11,0
Aragón	296.894	2,2	6.521,7	3,2
Asturias	211.704	1,6	3.152,4	1,6
Baleares	86.793	0,7	1.557,2	0,8
Canarias	266.803	2,0	4.513,7	2,2
Cantabria	117.464	0,9	1.816,7	0,9
C. León	620.717	4,7	9.763,3	4,9
C. A Mancha	213.959	1,6	2.899,0	1,4
Cataluña	2.908.727	21,8	43.034,0	21,4
C. Valenciana	977.590	7,3	17.810,8	8,9
Extremadura	128.964	1,0	1.864,2	0,9
Galicia	555.626	4,2	8.658,6	4,3
Madrid	3.584.130	26,9	49.972,8	24,8
Murcia	247.556	1,9	5.755,1	2,9
Navarra	333.872	2,5	4.880,6	2,4
País Vasco	1.216.726	9,1	15.570,6	7,7
A Ríoxa	90.205	0,7	1.174,0	0,6
Ceuta e Melilla	5.998	0,0	57,5	0,0
España	13.342.273	100	201.104,8	100

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D

O seguimento nos últimos catorce anos da porcentaxe do gasto en I+D en Galicia en relación co de España podemos facelo co cadro 2.30. A suba relativa de 1995 permitiulle a Galicia pasar do 2,57% de 1994 ao 3,33%; estancouse no cuatrienio seguinte ao redor desa porcentaxe e a forte suba do trienio 2000-2002 fixo que superara por vez primeira o 4%. En 2005 diminuíu en doce centésimas con respecto ao ano anterior e volveu a baixar dezasete centésimas en 2006 quedando no 3,80% do total español. No ano 2007 volve a subir con forza a "ratio" da comparación situándose na máis alta destes catorce anos en un 4,16%.

O valor absoluto do gasto en I+D dunha comunidade autónoma non é representativo dabondo do esforzo en investigación e desenvolvemento tecnolóxico da mesma, xa que o seu valor en relación co valor da súa produción pode ser moi distinto. Por iso recolleemos no cadro 2.31 o gasto total en I+D, as porcentaxes dese gasto sobre o PIB de cada comunidade autónoma e mailo gasto de cada un dos sectores que o executan. Salientaremos que:

O gasto en I+D de Galicia supón actualmente un 1,03% do PIB, dato que fai que Galicia ocupe o sétimo posto na clasificación das comunidades autónomas (un posto por riba que no ano anterior e superando a Andalucía). Segue a reflectir unha diverxencia notable de Galicia (a estatal supera en 24 centésimas á galega), maior que a existente en variables coma o PIB ou a renda.

As catro comunidades que realizan un maior investimento nas actividades de I+D son Madrid (1,96%), Navarra (1,89%) e a continuación País Vasco e Cataluña (1,87% e 1,48% respectivamente).

No tocante á distribución do gasto en I+D segundo o sector que o execute, en Galicia o primeiro é xa dende o ano 2005, a diferenza dos precedentes, o sector empresarial, que incrementou en 2006 e especialmente en 2007 a distancia co respecto o ensino superior. No total estatal o sector empresarial representa máis do dobre dos gastos do correspondentes ao Ensino Superior (diferenzas que se agrandan nas catro comunidades que máis invisten en I+D en proporción do seu PIB: Madrid, Cataluña, Navarra e País Vasco).

A comparanza das porcentaxes de execución do gasto en I+D en cada sector en Galicia e España podemos facela ao fío do cadro 2.32. Subliñaremos o seguinte:

O sector empresarial representa máis da metade do gasto total en I+D (un 56,02%), e se ben en 2006 Galicia estaba a máis de 10 puntos porcentuais por baixo, en 2007 equipárase practicamente coa porcentaxe estatal: 55,37%. Debe resaltarse que subiu ostensiblemente nos últimos anos (pois en 2001 era só un 27%).

En Galicia ocupa o segundo posto o Ensino Superior (cun 31,51%), 5,14 puntos porcentuais por riba da media española.

A porcentaxe de gasto en I+D da Administración Pública en Galicia é catro puntos e corenta e oito centésimas inferior á de España.

**Evolución dos gastos internos en I+D.
% Galicia/España. 1994-2007**

■ Cadro 2.32

1994	2,57
1995	3,33
1996	3,20
1997	3,52
1998	3,24
1999	3,30
2000	3,70
2001	3,86
2002	4,08
2003	4,12
2004	4,09
2005	3,97
2006	3,80
2007	4,16

Elaboración propia

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

Centrámonos na evolución no último quinquenio das porcentaxes do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas (cadro 2.33) destacaremos que en 2007 incrementábase na comunidade galega en trece centésimas a porcentaxe despois do avance en sete centésimas en 2002 e 2003 e o estancamento en 2004. O incremento do conxunto do Estado -sete centésimas- fai que diminúan as diferencias da converxencia coa media estatal.

**Gastos internos totais en I + D.
Por comunidades autónomas e sector de execución. 2007**

■ Cadro 2.33

	Total	% sobre PIB	Empresas e IPSFL ⁽¹⁾	Admón. Pública	Ensino superior
Andalucía	1.478.545	1,01	548.771	336.946	592.828
Aragón	296.894	0,91	164.049	65.421	67.424
Asturias	211.703	0,94	96.838	41.511	73.354
Baleares	86.794	0,33	20.876	26.090	39.828
Canarias	266.802	0,63	60.535	78.939	127.328
Cantabria	117.464	0,89	43.830	21.626	52.008
C. León	620.717	1,10	366.067	56.368	198.282
C. A Mancha	213.959	0,59	106.281	37.707	69.971
Cataluña	2.908.726	1,48	1.833.011	398.336	677.379
C. Valenciana	977.589	0,95	388.922	135.412	453.255
Extremadura	128.964	0,75	21.286	43.932	63.746
Galicia	555.625	1,03	307.668	72.879	175.078
Madrid	3.584.130	1,96	2.121.436	890.326	572.368
Murcia	247.556	0,91	126.220	40.031	81.305
Navarra	333.872	1,89	219.201	36.192	78.479
País Vasco	1.216.725	1,87	991.617	50.506	174.602
A Ríoxa	90.204	1,18	57.488	16.518	16.198
Ceuta e Melilla	6.098	0,20	836	102	5.160
España	13.342.367	1,27	7.474.932	2.348.842	3.518.593

En miles de euros (agás a 2ª columna, que está en porcentaxe)

(1) Institucións privadas sen fins de lucro

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

Na comparanza internacional, o cadro 2.34 subliña o baixo valor da porcentaxe de gasto galego en I+D (en relación co PIB) no contorno da Unión Europea (en 2007 o dato de Galicia supón un 53,92% da porcentaxe da Unión Europea dos 15). O estado de maior porcentaxe de gasto en I+D (Suecia) case cuadriplica a de Galicia; Finlandia triplicana.

Porcentaxe de execución do gasto en I+D Por sectores. Galicia e España. 2007

■ Cadro 2.34

	Galicia	España
Empresas e IPSFL ⁽¹⁾	55,37	56,02
Admón. Pública	13,12	17,60
Ensino Superior	31,51	26,37

(1) Institucións privadas sen fins de lucro
Fonte: INE, Estatística de I+D

2.6.3 Innovación tecnolóxica nas empresas

A Enquisa de Innovación Tecnolóxica nas empresas (do INE) permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, coma pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avalíase a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño, etc).

■ Cadro 2.35

Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado. Por comunidades autónomas 2000-2007

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Andalucía	0,62	0,62	0,89	0,77	0,84	0,90	1,02
Aragón	0,71	0,75	0,74	0,70	0,79	0,88	0,90
Asturias	0,71	0,65	0,70	0,64	0,70	0,90	0,93
Baleares	0,25	0,26	0,25	0,26	0,28	0,29	0,33
Canarias	0,56	0,60	0,55	0,58	0,59	0,65	0,64
Cantabria	0,57	0,55	0,47	0,44	0,45	0,80	0,88
C. León	0,83	0,81	0,88	0,93	0,89	0,97	1,10
C. A Mancha	0,04	0,44	0,44	0,41	0,41	0,47	0,60
Cataluña	1,17	1,28	1,38	1,34	1,35	1,43	1,48
C. Valenciana	0,77	0,81	0,87	0,90	0,99	0,96	0,96
Extremadura	0,60	0,60	0,63	0,41	0,69	0,73	0,74
Galicia	0,72	0,79	0,86	0,86	0,89	0,90	1,03
Madrid	1,79	1,88	1,81	1,65	1,82	1,98	1,93
Murcia	0,66	0,57	0,73	0,66	0,75	0,78	0,92
Navarra	1,22	1,11	1,41	1,79	1,67	1,92	1,88
País Vasco	1,39	1,32	1,42	1,51	1,48	1,60	1,88
A Ríoxa	0,63	0,57	0,66	0,65	0,66	1,06	1,16
España	0,99	1,03	1,10	1,07	1,07	1,20	1,27

Fonte: INE, Estatística de I+D

O gasto en actividades para a innovación tecnolóxica acadou en Galicia 965,9 millóns de euros no ano 2007, superando en máis de 136 millóns os correspondentes ao ano anterior. No cadro 2.36 presentamos o número de empresas innovadoras e máis o gasto en innovación tecnolóxica nas diferentes comunidades autónomas (e no total español) en 2007, xunto con o tanto por cento da cifra de negocios en produtos novos e mellorados e a taxa de crecemento. Como pode apreciarse Galicia está por baixo da media nacional en empresas innovadoras, e ademais os gastos en innovación, representan unha porcentaxe inferior a seu potencial demográfico, se ben o esforzo dos últimos anos en Galicia, no que non só destaca o dinamismo mostrado por unhas poucas empresas punteiras senón tamén o dos clusters (de automoción, acuicultura, etc), que con notable empeño están aplicando a cultura da cooperación empresarial na innovación parece albiscar unha certa recuperación despois dos malos datos de 2004, cun crecemento importante da cifra de negocios en produtos novos e mellorados.

Cadro 2.36

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Europa. 2003-2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Austria	2,26	2,26	2,44	2,46	2,56
Bélxica	1,88	1,87	1,84	1,88	1,87
República Checa	1,25	1,25	1,41	1,55	1,54
Dinamarca	2,58	2,48	2,46	2,48	2,55
Finlandia	3,43	3,45	3,48	3,45	3,47
Francia	2,17	2,15	2,10	2,10	2,08
Alemaña	2,52	2,49	2,48	2,54	2,53
Grecia	0,57	0,55	0,58	0,57	0,57
Hungría	0,93	0,88	0,94	1,00	0,97
Islandia	2,82	-	2,77	-	-
Irlanda	1,17	1,24	1,25	1,30	1,31
Italia	1,11	1,10	1,09	1,14	-
Holanda	1,76	1,78	1,72	1,71	1,70
Noruega	1,71	1,59	1,52	1,52	1,65
Polonia	0,54	0,56	0,57	0,56	-
Portugal	0,74	0,77	0,81	1,00	1,18
Eslovaquia	0,57	0,51	0,51	0,49	0,46
Estonia	0,77	0,86	0,94	1,15	1,14
Chipre	0,35	0,37	0,40	0,43	0,45
Letonia	0,38	0,42	0,56	0,70	0,63
Lituania	0,67	0,75	0,75	0,79	0,82
Luxemburgo	1,65	1,63	1,56	1,66	1,63
Malta	0,26	0,53	0,60	0,64	0,60
Eslovenia	1,27	1,40	1,44	1,56	1,53
Suecia	3,85	3,62	3,80	3,74	3,64
Reino Unido	1,75	1,69	1,73	1,76	-
Bulgaria	0,50	0,50	0,49	0,48	0,48
Croacia	1,05	1,13	1,00	0,87	0,86
Rumania	0,39	0,39	0,41	0,45	0,53
Galicia	0,86	0,86	0,89	0,90	1,03
España	1,10	1,07	1,07	1,20	1,27
UE (25)	1,86	1,82	1,82	1,84	1,83
UE 15	1,92	1,89	1,89	1,91	1,91

Fonte: OCDE. (Collido do INE: Estadística sobre actividades en I+D)

No cadro 2-37 complétase os datos de innovación co da poboación ocupada nos sectores de alta e media tecnoloxía e a súa repercusión na poboación ocupada total das distintas comunidades autónomas. O País Vasco, Navarra e Cataluña acadan as porcentaxes máis altos, Galicia con 73.700 empregados en ditos sectores representa o 6,20% do total de ocupados, algo menos dun punto da media estatal de 7,35.

■ Cadro 2.37

Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa ⁽¹⁾ e comunidades autónomas. 2007

	Manufactureiras de alta e media-alta tecnoloxía			De servizos de alta tecnoloxía		
	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC
Andalucía	203	132.474	1.327,4	251	114.597	1.843,5
Aragón	177	84.163	1.271,6	55	31.051	536,7
Asturias	48	12.365	232,7	58	26.329	455,1
Baleares	8	851	18,7	28	5.468	87,7
Canarias	6	477	7,6	41	40.937	344,5
Cantabria	32	7.622	106,8	30	9.032	165,8
C. León	120	54.326	785,3	103	186.619	1.654,0
C. A Mancha	99	35.763	445,2	38	13.267	249,0
Cataluña	1.059	844.770	9.338,4	524	440.624	5.562,5
C. Valenciana	337	81.459	1.450,0	224	117.833	2.036,2
Extremadura	19	1.335	27,7	9	3.751	62,7
Galicia	163	165.837	1.075,5	158	63.888	807,0
Madrid	377	608.368	5.460,2	603	768.744	8.043,0
Murcia	84	24.383	359,3	51	11.735	248,2
Navarra	130	75.561	912,3	33	26.361	425,0
País Vasco	465	277.108	3.422,3	289	400.407	4.834,5
A Ríoxa	26	9.442	98,2	27	6.575	122,2
España	3.353	2.416.304	26.339,2	2.522	2.267.218	27.477,6

(1) Manufactureiras de alta tecnoloxía: Industria farmacéutica, maquinaria de oficina e material informático, compoñentes electrónicos, aparatos de radio, TV e comunicación, instrumentos médicos, de precisión, óptica e relojería e construción aeronáutica e espacial
Manufactureiras de media-alta tecnoloxía: Industria química agás farmacia; maquinaria e equipo; maquinaria e aparatos eléctricos; industria do automóbil; outro material de transporte.
De servizos de alta tecnoloxía: Correos e telecomunicacións; actividades informáticas; investigación e desenvolvemento
Fonte: INE, Base: "Indicadores de Ciencia y Tecnología"

2.7. A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

A raíz da promulgación do Real Decreto-lei 5/1995, do 16 de xuño, a industria pública española nucleada neses momentos en torno ao Instituto Nacional de Industria (INI) e ao Instituto Nacional de Hidrocarburos (INH) reestrutúrase, agrupándose en dous entes as distintas empresas dependentes ou controladas polo Ministerio de Industria e Enerxía:

■ A Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI), á que se lle asignan as participacións dos grupos Teneo, SA e Repsol, SA, rexida polo dereito privado, sen aval do Estado, e que goza do beneficio da consolidación fiscal nas operacións de endebedamento; tivo, ademais, como unha das súas principais obrigacións a de amortizar a débeda do ex-INI, vía dividendos, endebedamento e desinvestimentos.

■ A Axencia Industrial do Estado (AIE), á que se adxudica, polo seu valor contable, a carteira de titularidade directa, maioritaria, igualitaria ou minoritaria das entidades mercantís, suxeitas a plans de reestruturación ou reconversión industrial. A esta axencia non se lle concede ningunha capacidade de endebedamento e carece do beneficio de consolidación fiscal, se ben as empresas en reconversión serán as únicas que poidan percibir achegas do Estado.

O 28 de xuño de 1996 o goberno aprobou o “programa de modernización do sector público empresarial do Estado”, que deseña un plan de privatizacións de empresas públicas, que aprofundando na política de alleación de activos patrimoniais públicos que xa viña desenvolvéndose anteriormente, contempla a venda das empresas públicas rendibles, incluídas as dependentes do Ministerio de Economía e Facenda.

No trienio 1996-1999 producíronse operacións privatizadoras en empresas públicas industriais e de servizos con implantación en Galicia: Argentaria, Telefónica, o grupo Repsol, Retevisión, Auxini, ENDESA, Tabacalera, Gas Natural, Elcano, Barreras, INESPAL, Santa Bárbara, Indra ou Red Eléctrica, e en 2000 e os primeiros meses de 2001 os de Iberia, Enatcar e ENCE, ás que seguirá Autopistas del Atlántico no 2002, quedándose o Estado co control daquelas que poden ter problemas para privatizarse por cuestións sociais ou estratéxicas, aínda que non se descarta o seu pase a mans privadas, como as da División Naval e Bazán agrupadas no grupo Izar e actualmente Navantia.

En todo caso, o que si é certo é que o cadro da empresa pública en España, e polo tanto en Galicia, experimentou un importante cambio nestes últimos anos, especialmente a partir de 1997-1998, diminuíndo substancialmente as empresas participadas polo Estado, quedando reducido a un pequeno grupo con capital público, formado polas que arrastran un déficit empresarial considerable.

O Decreto-lei 15/1997, do 15 de setembro, reagrupa de novo o sector público, disolvendo a AIE e integrando as súas sociedades na SEPI, facendo esta fronte ao paulatino equilibrio financeiro do sector; cunha achega de recursos de 900.000 millóns de pesetas -resultante das privatizacións- durante os dous primeiros anos e desvinculando o mantemento das empresas públicas dos Orzamentos Xerais do Estado, cun efecto importante na redución do déficit público para o cumprimento dos criterios de Maastricht.

A SEPI é polo tanto a sociedade estatal que agrupa na actualidade ás empresas públicas industriais, acollendo tamén algunha das empresas que pertencían á Dirección Xeral de Patrimonio, tales como Efe, ALYCESA, CETARSA, Transmediterránea, EMGRISA, ENAUSA, MAYASA e a Sociedade Estatal de Participacións Patrimoniais, coa intención na maioría dos casos de preparar a súa futura privatización. En marzo de 2005 tras unha importante crise da empresa Izar provocada dunha banda polas súas notables perdas –800 millóns de euros- e por outra pola exigencia da UE ao goberno español da devolución das axudas nos últimos anos aos estaleiros públicos, constitúese unha nova empresa: Navantia que mercé a un axuste de cadro de persoal por xubilacións anticipadas asume a actividade de construción naval, fundamentalmente militar, conservando un 20% de actividade en materia civil. Así mesmo acolle liñas de actividade de propulsión e enerxía, reparacións e sistemas e armas, cunha forte aposta pola tecnoloxía e tarefas de investigación e desenvolvemento.

No anexo deste informe contéñanse os datos de investimentos e persoal dos entes públicos e sociedades estatais en Galicia, clasificados de acordo coa distribución que establece a Lei de orzamentos xerais do Estado.

As características e tendencias que apuntabamos en anteriores informes, con respecto aos investimentos e ao cadro de persoal das empresas públicas dependentes do ex Ministerio de Industria e Enerxía –hoxe do de Facenda-, continúan en 2008; como se reflicte nos cadros A-21 do anexo, quedando reducidas na súa vertente industrial a Navantia xa que as restantes son empresas doutros sectores produtivos.

Os investimentos da SEPI representan un montante total de 41 millóns 273 mil euros (cadro A-21) - dos que só 11 millóns 296 mil euros corresponde a Navantia, unha contía de 3 millóns 866 mil euros á empresa Tragsa, que realiza unha variada gama de actuacións que abrangue o deseño e construción das infraestruturas e equipamentos necesarios para a modernización e mellora dos sistemas de produción agraria, tecnoloxías para un mellor aproveitamento da auga, actividades de conservación do medio natural, actuacións forestais, xestión de recursos pesqueiros e acuicultura e 25 millóns 608 mil euros do grupo infoinvest, que colabora coa Xunta de Galicia no desenvolvemento de 20 parques empresariais -.

A escasa contía da inversión das empresas públicas está en consonancia coa diminución do número e a importancia das empresas con respecto a anos anteriores ao deixar de computarse, xa en 1997, as inversións de Endesa e do grupo Repsol -preto de 9.611 millóns de ptas. en 1997- que foron as empresas industriais con maior capacidade inversora en Galicia, privatizándose tamén en 2002 ENA que con 45 millóns 670 mil euros de inversión en 2002 constituía a empresa pública con maior volume de recursos en dito ano.

As empresas públicas industriais con sede en Galicia experimentan unha diminución apreciable de traballadores nestes catorce últimos anos, pasándose, no seu conxunto, de 14.067 traballadores/as en 1993 aos 4.922 do ano que analizamos. Tragsa con 2.541 efectivos constitúe a de maior volume ao que segue Navantia con 2.362 traballadores/as dos estaleiros de Fene e Ferrol. A provincia da Coruña, con 3.601 empregados/as, concentra o volume máis importante, o persoal das outras tres provincias galegas proceden exclusivamente de Tragsa.

2.8. Política industrial. A achega das administracións públicas

Examinaremos, dentro deste apartado, o conxunto das intervencións máis importantes das distintas administracións públicas no ámbito industrial e empresarial, co obxecto de ter unha visión de carácter xeral das principais liñas de actuación que marcan as políticas públicas en Galicia.

Hai que ter, non obstante, moi en conta que a política macroeconómica ten un papel decisivo sobre a actividade industrial: o control da inflación, a redución do déficit público e a estabilidade monetaria constitúen factores fundamentais para a incentivación e boa marcha das industrias e, xunto co investimento público e o impulso das reformas estruturais, inciden dunha maneira decisiva no comportamento empresarial.

2.8.1 As actuacións da UE

O Cumio de Maastricht de 7 de febreiro de 1992, coa reforma do artigo 130 do Tratado da UE, marca o inicio da nova estratexia en materia industrial e de emprego previndo un marco de relacións entre administracións públicas rexido polo principio de subsidiaridade, a potenciación da instrumentación de accións de I+D, políticas de infraestruturas a escala europea, formación profesional e incluso a posibilidade de utilización de medidas específicas, a aprobar por unanimidade, destinadas a acelerar a adaptación da industria aos cambios estruturais, creando un contorno favorable á iniciativa, desenvolvemento e cooperación entre as empresas, e a favorecer unha explotación do potencial industrial das políticas de innovación e desenvolvemento tecnolóxico.

O Tratado de Amsterdam de 17 de xuño de 1997 inclúe no Tratado Constitutivo da Unión Europea un capítulo sobre emprego, en paralelo ás disposicións relativas á Unión Económica e Monetaria. Cada país continúa a ser dono da súa política, pero a situará no contexto dunha estratexia coordinada de toda a comunidade. O Tratado fixa para os gobernos da Unión o compromiso de:

- Orientar as súas políticas de emprego en consonancia coa política económica da comunidade.
- Promover unha man de obra cualificada con poder de adaptación, así como mercados de traballo que poidan reaccionar axiña ante os cambios económicos.

Así mesmo, crea un sistema de vixilancia multilateral das políticas de emprego nacionais, e un Comité de Emprego que asistirá ás institucións neste traballo.

A estratexia coordinada para o emprego levarase á práctica do seguinte xeito:

- En primeiro lugar, os xefes/as de Estado e de Goberno examinarán a situación do emprego.
 - O Consello, por maioría cualificada, a proposta da Comisión e previa consulta ao Parlamento Europeo, ao Comité Económico e Social, e ao Comité das Rexións, elaborará as liñas directrices para os Estados membros.
 - Ao final do ano, o Consello examinará a aplicación das liñas directrices e, se o estima oportuno, formulará recomendacións para os Estados membros.
- O Consello e a Comisión remitirán un informe anual conxunto aos xefes/as de Estado e de Goberno, que examinarán as novas orientacións a seguir.
- Finalmente, prevense medidas de estímulo para financiamento de proxectos piloto en temas de emprego.

Transcorridos dous anos con ocasión do Cume de Lisboa –marzo de 2000- valórouse positivamente o proceso iniciado en Amsterdam, e acolleuse como obxectivo prioritario a loita contra o desemprego, marcándose como meta conseguir o pleno emprego na Unión Europea para o 2010, combinando para isto reformas estruturais ambiciosas coa potenciación das novas tecnoloxías, facendo especial fincapé no acceso das escolas a Internet e a formación a curto prazo do profesorado nas novas tecnoloxías.

Os atentados do 11 de setembro de 2001 en EE.UU. provocan un descenso da actividade económica mundial. No Consello da Unión Europea de Sevilla -21 e 22 de xuño de 2002- se aposta pola reactivación do crecemento, reafírmase na adhesión

do Pacto de Estabilidade e Crecemento e o saneamento das finanzas públicas e mantense en vigor os obxectivos estratéxicos alcanzados en Lisboa. Así mesmo, tanto no Cumio de Copenhague de decembro de 2002, que aproba a ampliación a 25 Estados a partir do 1 de maio de 2004, como o Consello de Bruxelas do 20 e 21 de marzo de 2003 ratifican cunha serie de orientacións e medidas específicas os obxectivos de Lisboa.

A incorporación de 10 novos países en maio de 2004 á Unión Europea, todos eles con rendas per cápita inferiores á española e moi lonxe da media da Unión, levará aparelladas importantes repercusións para países que como España son beneficiarios netos e en moi ampla medida das axudas e fondos estruturais europeos.

O “non” ao referendun sobre a Constitución europea de Francia e Holanda e o fracaso da cume europea de Bruxelas, no transcurso de 2005 para a aprobación do marco orzamentario 2007-2013 sumiu á UE nunha fonda crise con repercusión moi directa no escenario de territorios como o galego que basean o seu futuro desenvolvemento nas achegas dos fondos estruturais e de cohesión.

A comisión Europea aprobou en Maio de 2007 o Marco Estratéxico Nacional de Referencia da Política de Cohesión para España na que se determina a estratexia para a utilización de 35.217 millóns de euros da política de cohesión no período 2007-2013 dos Fondos Estruturais (Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional –FEDER- e Fondo Social Europeo –FSE-) e o Fondo de Cohesión.

As actuacións da UE en Galicia –catalogada como rexión obxectivo nº I, e a partir de 2007 obxectivo da converxencia- lévanse a cabo a través do transvase de importantes cantidades de diñeiro para o desenvolvemento rexional, das que a maioría dedícanse a infraestruturas de carácter básico; ditas cantidades canalízanse a través dos chamados fondos estruturais para a redución dos desequilibrios rexionais e o Fondo de Cohesión que financia proxectos de infraestrutura de transporte e medio ambiente vai ter neste período unha maior integración na execución de todas as políticas e accións dos Fondos Estruturais deixando atrás o enfoque por proxecto a favor dun financiamento por programa, simplificando a xestión.

■ Marco de Apoio Comunitario de Galicia para o período 2007-2013

O período de programación do marco orzamentario para o período 2000-2006 foi aprobado nas grandes cifras para o conxunto da Unión, pola Comisión no Cume de Berlín en marzo de 1999 consagrando o criterio do emprego como un dos básicos para o reparto de recursos e incluíndo fondos específicos “instrumentos de preadhesión” para os países que teñen prevista a súa entrada na UE.

A Galicia como Marco de Apoio Comunitario (MCA) correspondeulle para o período 2000-2006 a cantidade de 5.407,7 millóns de euros –899.766 millóns de pta- o 13,7% do total do financiamento comunitario para as rexións obxectivo nº I de España.

O Marco de Apoio Comunitario 2007-2013 (cadro 2.38), no que se integra o Fondo de Cohesión, aprobado ao fin do ano 2007, e polo tanto sen execución en dito ano, prevé unha inversión total na Comunidade de 8.226 millóns de euros, dos que os Fondos Comunitarios aportarán 5.674, correspondendo aos estruturais (FEDER e FSE) 4.389, o 77% e aos Sectoriais (FEADER e FEP) 1.285 millóns de euros, o 23%.

O 42% dos Fondos Feder van dirixidos á aumentar á capitalización tecnolóxica da economía galega a través do desenvolvemento da economía do coñecemento e da innovación empresarial; un 31% dedícanse ás infraestruturas de transporte e enerxía e o 23% restante ao Medio Ambiente e o desenvolvemento sostible.

■ Cadro 2.38

Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2007

	Empresas Innovadoras		Gastos en Innovación		% de la cifra de negocios en productos novos e mellorados	Taxa de crecemento
	Total	%	Total	%		
Andalucía	5.754	18,17	1.392.808	7,70	8,27	30,97
Aragón	1.457	25,61	571.639	3,16	22,39	-17,65
Asturias	821	23,24	295.837	1,63	13,63	-4,96
Baleares	755	15,21	85.556	0,47	4,22	-39,24
Canarias	1.585	18,64	259.877	1,44	5,33	9,93
Cantabria	586	26,28	114.619	0,63	9,03	3,23
C. León	1.898	22,48	756.396	4,18	13,49	34,85
C. A Mancha	1.793	23,68	336.160	1,86	8,54	25,75
Cataluña	10.470	27,39	3.926.940	21,70	12,38	10,94
C. Valenciana	4.971	21,94	1.013.172	5,60	6,47	22,06
Extremadura	625	18,59	78.061	0,43	5,76	-8,25
Galicia	2.502	23,27	965.920	5,34	14,22	16,45
Madrid	7.473	25,23	5.771.830	31,90	16,15	2,94
Murcia	1.575	22,00	313.463	1,73	8,42	45,29
Navarra	942	30,45	349.311	1,93	26,60	-1,14
País Vasco	3.198	31,81	1.754.758	9,70	15,40	12,62
A Rioxa	391	24,46	106.032	0,59	11,19	-15,58
Ceuta e Melilla	80	24,75	2.238	0,01	4,92	-75,02
España	46.876	23,50	18.094.617	100,00	13,47	9,44

Gastos en miles

Fonte: INE, Encuesta sobre innovación tecnolóxica nas empresas 2007

No cadro 2-39 explíctase por temas prioritarios o grao de execución do programa operativo FEDER de Galicia 2007-2013 a finais do 2008. Do total programado para todo o período : 3.172 millóns 209 mil euros executouse a 31-12 2008 81 millóns 787 mil euros, só o 2,58% do total. O tema 23: estradas rexionais/ locais con preto de 46 millóns de euros é o epígrafe de maior contía executada e representa máis do 50% do importe total, outros temas que presentan contías de certa importancia son : o 20 :Autoestradas con máis de 11 millóns 789 mil euros e o 13: Servizos e aplicacións para o cidadán (servizos electrónicos en materia de saúde, administración pública, formación, inclusión) con máis de 9 millóns 363 mil euros.

Fóra do Marco Comunitario de Apoio a Comunidade Galega percibe tamén financiamento da Cooperación Territorial Europea, a través de iniciativas de carácter local e rexional, así como a cooperación transnacional, que procura un desenvolvemento territorial integrado e a cooperación interrexional e o intercambio de experiencias. A España correspondéronlle para o período 2007-2013 559 millóns de euros , dos que 249 destinaranse aos programas de Cooperación Transfronteriza, 149 aos programas de Cooperación Transnacional e 111 millóns de euros aos programas de Veciñanza Europea.

Galicia integrase nos programas de Cooperación Transfronteriza España –Portugal, no de Cooperación Transnacional Espazo Atlántico, Espazo do Sudoeste Europeo e o de Cooperación Interrexional: Interreg IV, Redes ESPON, URBACT e INTERACT II que a partir de 2007 substitúen as iniciativas comunitarias Interreg .

■ Cadro 2.39

Poboación ocupada nos sectores de alta e medio-alta tecnoloxía. Por CCAA. 2007

	A	Sectores de alta e medio-alta tecnoloxía				C=B/AX100
	Total Economía	B	Sectores manufactureros		Servizos de alta tecnoloxía	
			Alta tecnoloxía	Medio-alta tecnoloxía		
Andalucía	3.219,3	126,2	18,5	49,1	58,6	3,90
Aragón	610,8	65,4	5,1	44,5	15,8	10,70
Asturias	433,3	22,2	1,6	11,3	9,3	5,10
Baleares	508,0	21,1	1,1	8,6	11,4	4,20
Canarias	915,4	21,4	1,6	5,8	14,0	2,30
Cantabria	258,5	17,6	0,8	11,7	5,1	6,80
C. León	1.073,0	77,2	5,2	42,7	29,3	7,20
C. A Mancha	843,1	35,4	5,7	14,4	15,3	4,20
Cataluña	3.510,6	391,4	55,1	239,7	96,6	11,10
C. Valenciana	2.220,5	116,1	10,2	72,5	33,5	5,20
Extremadura	412,5	12,3	0,6	4,5	7,3	3,00
Galicia	1.193,4	73,7	6,8	47,0	19,9	6,20
Madrid	3.052,6	322,7	58,5	67,7	196,5	10,60
Murcia	632,8	23,6	1,8	15,4	6,3	3,70
Navarra	289,8	31,9	1,6	26,1	4,2	11,00
País Vasco	990,6	128,7	11,9	84,5	32,2	13,00
A Ríoxa	145,8	8,8	0,7	5,6	2,4	6,00
Ceuta e Melilla	45,9	0,4	0,0	0,0	0,4	0,90
España	20.355,9	1.496,1	186,8	751,1	558,1	7,35

En medias anuais. En miles; agás a última columna que é porcentaxe
Fonte: INE, Encuesta de Población Activa

No cadro 2.40 agrúpanse as achegas do FEOGA, que financia accións tendentes á adaptación dos agricultores e das rexións ás novas formas de agricultura; e o desenvolvemento de novos sectores económicos nas zonas rurais; e o IFOP, que axuda ás rexións costeiras que se ven afectadas polo declive do sector pesqueiro.

As actuacións da UE, no sector agropesqueiro galego, teñen unha importancia fundamental e pretenden potenciar a vertente da acuicultura e rachar cos graves problemas estruturais da agricultura -escasa dimensión das explotacións, envellecemento da poboación e excesivo peso da súa actividade-; e da pesca -sobredimensión e envellecemento da flota, falta de caladoiros, etc.-.

En 2008, Galicia obtivo un financiamento, por esta vía (cadro 2.40), de preto de 338 millóns de euros, cun aumento de 51,97 millóns de euros con respecto ao ano anterior; e prodúcese polo forte incremento no sector agrario por unha contía de 81,56 millóns no sector pesqueiro en toques diminúe en máis de 48 millóns 882 mil euros con respecto a 2007.

No concernente ao FEOGA-Garantía que increméntase en 328 mil euros con respecto a 2007, a partida de maior contía é a constituída polas asignacións de pago único: 98 millóns 868 mil euros, seguindo a continuación as axudas á produción de

carne de vacún –33,68 millóns de euros-, que se manteñen en contías similares ó ano anterior; así como os epígrafes de primas o ovino e cabrún e de produción de leite, e en menor medida a de cultivos herbáceos que diminúe lixeiramente. No sector pesqueiro en 2008 diminúen as subvencións ás estruturas pesqueiras con respecto ao ano anterior; cifrándose dita diminución en preto de 49 millóns de euros.

■ Cadro 2.40

Fondos Comunitarios Galicia 2007- 2013

FONDOS COMUNITARIOS	Importe Axuda	Importe Cofinanciación	Importe Global
1- FONDOS ESTRUCTURAIS	4.839	1.641	6.030
Fondo Europeo de Desenvolv. Rexional (FEDER)	3.452	1.407	4.859
Fondo Social Europeo (FSE)	936	234	1.170
2- FONDOS SECTORIAIS	1.285	911	2.196
Fondo Europeo Agrícola de desenv. Rural (FEADER)	857	637	1.494
Fondo Europeo de Pesca (FEP)	429	274	703
TOTAL FONDOS COMUNITARIOS	5.674	2.552	8.226

Importes en euros

Fonte : Xunta de Galicia

O Fondo Social Europeo é un instrumento financeiro comunitario encargado de fomentar as oportunidades de emprego e a mobilidade xeográfica e profesional dos traballadores. En tanto que tal instrumento ten incidencia na industria ao constituír un complemento das accións desenvolvidas por entes públicos ou privados, encamiñados fundamentalmente a mellorar a formación profesional e, no seu caso, a orientación profesional dos traballadores e a axudar á contratación estable de determinados colectivos de traballadores.

A programación do FSE para o período 2007-2013 inscríbese no Marco Estratéxico de converxencia (MECEGA), que establece a estratexia de intervención de fondos estruturais, reorientando a política económica da Comunidade cara a promoción dos factores de desenvolvemento ligados a estratexia de Lisboa: Renovar as bases de competitividade, aumentar o crecemento e a produtividade, e reforzar a cohesión social a través do coñecemento, a innovación e a valorización do capital humano.

No cadro 2.41 inclúense as previsións dos recursos financeiros do FSE no seu reparto por instrumentos de intervención para o período 2007-2013. Como pode apreciarse o total de axudas acadan un importe de máis de 936 millóns de euros, dos que máis do 50% destínanse ós programas de adaptabilidade e emprego.

Marco de apoio Comunitario de Obxectivo 01
Grao de execución do gasto público a 31/12/2008
Programa operativo F.E.D.E.R. De Galicia

■ **Cadro 2.41**

Temas prioritarios	Total programado 2007-2013 ^(A)	Total executado ao 31/12/2008	% (B/A)
1 Actividades de I+DT en centros de investigación	48.844.633,00	0,00	0,00
2 Infraestructura de I+DT (instalacións, instrumentos e redes informáticas de alta velocidade para a conexión de centros de investigación) e centros de cualificación nunha tecnoloxía específica	19.220.975,00	0,00	0,00
3 Transferencia de tecnoloxía e mellora das redes de cooperación entre pequenas empresas (PYME), así como entre estas e outras empresas e universidades, centros de ensinanza postsecundaria de todo tipo, autoridades rexionais	10.951.913,00	0,00	0,00
6 Axudas ás PYME para o fomento da utilización de produtos e procesos de produción que respeten o medio ambiente	24.135.156,00	264.027,86	1,09
7 Inversión en empresas directamente relacionadas coa investigación e a innovación (tecnoloxías innovadoras, creación de novas empresas por parte das universidades, centros e empresas de I+DT existentes, etc.).	39.054.472,00	0,00	0,00
8 Outras inversións en empresas	351.272.030,00	0,00	0,00
9 Outras medidas destinadas a fomentar a investigación e innovación e o espírito empresarial nas PYME	141.301.864,00	2.347.989,13	1,66
10 Infraestructuras telefónicas (incluídas as redes de banda ancha)	33.706.647,00	0,00	0,00
11 Tecnoloxías da información y a comunicación (acceso, seguridade, interoperabilidade, prevención de riscos, investigación, innovación, contido electrónico, etc.)	22.243.850,00	0,00	0,00
13 Servicios e aplicacións para o cidadán (servicios electrónicos en materia de saúde, administración pública, formación, inclusión)	87.774.385,00	9.363.476,36	11,05
14 Servicios e aplicacións para as PYME (comercio electrónico, ensinanza e formación, establecemento de redes, etc.)	8.502.059,00	0,00	0,00
17 Servicios ferroviarios (RTE-T)	197.623.450,00	0,00	0,00
20 Autopistas	260.616.959,00	11.789.366,45	4,52
21 Autopistas (RTE-T)	355.344.685,00	0,00	0,00
23 Carreteras rexionais / locais	179.259.791,00	45.904.533,98	25,61
25 Transporte urbano	9.888.151,00	1.199.196,24	12,13
26 Transporte multimodal	43.235.938,00	0,00	0,00
29 Aeroportos	104.404.841,00	0,00	0,00
30 Portos	23.237.153,00	1.832.801,95	7,89
33 Electricidade	36.122.534,00	0,00	0,00
35 Gas natural	3.460.856,00	0,00	0,00
37 Productos derivados do petróleo	3.460.855,00	0,00	0,00
40 Enerxía renovable:solar	21.235.898,00	0,00	0,00
41 Enerxía renovable: biomásica	17.791.826,00	0,00	0,00
43 Eficiencia enerxética, coxeneración y xestión enerxética	19.997.114,00	0,00	0,00
44 Xestión de residuos domésticos e industriais	38.156.173,00	1.527.107,98	4,00
45 Xestión e distribución da auga (auga potable)	55.313.368,00	0,00	0,00
46 Tratamento da auga (auga residual)	370.385.598,00	0,00	0,00
47 Calidade do aire	9.087.193,00	0,00	0,00
48 Prevención e control integrados da contaminación	8.892.653,00	954.097,05	10,73
50 Rehabilitación de zonas industriais e terrenos contaminados	2.553.448,00	194.843,77	7,63
51 Fomento da protección da biodiversidade e da natureza (incluído o programa Natura 2000)	155.791.717,00	0,00	0,00
52 Fomento do transporte urbano limpo	36.118.733,00	0,00	0,00
53 Prevención de riscos (incluídas a elaboración e aplicación de plans e medidas para prever e xestionar os riscos naturais e tecnolóxicos)	49.099.188,00	1.092.159,72	2,22
55 Fomento da riqueza natural	5.392.517,00	0,00	0,00
56 Protección e desenvolto do patrimonio natural	44.876.652,00	200.688,95	0,45
57 Outras axudas para mellorar os servizos turísticos	60.974.884,00	0,00	0,00
58 Protección e conservación do patrimonio cultural	20.914.513,00	0,00	0,00
59 Desenvolto da infraestrutura cultural	20.135.836,00	0,00	0,00
61 Proxectos integrados para a rexeneración urbana e rural	183.788.030,00	0,00	0,00
75 Infraestructura en materia de educación	23.617.477,00	4.090.051,66	17,32
76 Infraestructura en materia de saúde	3.311.842,00	0,00	0,00
77 Infraestructura en materia de cuidados de nenos	8.852.347,00	0,00	0,00
79 Outra infraestrutura social	8.852.349,00	0,00	0,00
85 Preparación, execución, seguimento e inspección	3.188.145,00	0,00	0,00
86 Evaluación e estudos; información e comunicación	3.188.145,00	0,00	0,00
TOTAL OBXETIVO	3.172.208.843,00	81.787.187,93	2,58

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

No cadro 2.42 se contempla la distribución por eixes de actuación dos fondos do FSE para o período 2007-2013, resaltando a contía destinada ó fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres que con máis de 472 millóns de euros representa máis do 50% do total programado.

■ Cadro 2.42

Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2003-2008

Sector agrario	2003	2004	2005	2006	2007	2008
FEOGA - Garantía - FEAG(A)						
Réxime de pago único	-	-	-	85.605	98.944	98.868
Industria de cereais	-	0.007	0.002	0.009	0.008	
Produción de cereais	18.905	-	-	-		
Produción de oleaxinosas	0.027	-	-	-		
Produción carne de vacún	55.037	66.819	69.608	67.128	33.836	33.682
Primas ovino e cabrún	11.227	4.174	3.229	2.577	1.646	1.735
Leite escolar	0.295	0.312	0.270	0.236	0.227	
Aceite para conservas	11.832	12.152	9.475	5.779		
Destilacións vinícolas	0.413	0.501	0.228	0.144	0.114	
Intervencións en porcino	0.076	0.071	0.008	-		0.261
Retirada de terras	0.022	-	-	-		
Apicultura	0.199	-	-	-		
Recuperacións, intereses, sancións, etc	0.022	0.012	0.004	-	-0.170	
Produción de forraxes	0.067	0.063		0.033		
Cese anticipado	12.462	11.343	9.602	8.558		
Medidas medioambientais	0.548	-				
Forestación e sevicultura	8.728	4.950	4.027	7.516		
Reestruturación do viñado	4.976	4.779	6.736	4.248	3.287	
Indemniz. compensatorias zonas desfavorecidas	6.473	11.747	6.341	7.413		
Almacenamento do leite	-	-				
Cultivos herbáceos	-	20.603	15.583	7.624	4.429	3.922
Produción de legumes	-	0.001	0.002			
Produción de leite	-	20.677	40.507	6.897	8.753	8.275
Axudas á apicultura	-	0.156	0.164	0.163	0.159	
Medidas agroambientais	-	1.260	2.817	3.428		
Modulación				2.834	3.893	4.735
Intervención no sector avícola					0.232	
Sector vitivinícola						3.474
Porcino						0.261
Agricultura						0.189
Desenrolo rural						0.053
Condionalidade						0.004
Outros						0.229
Total FEOGA - Garantía	131.309	159.627	168.603	210.192	155.358	155.688
FEOGA -Orientación: axudas directas:						
Programas operativos Comun. Autónoma	136.583	103.022	100.766	56.796	82.297	60.736
Iniciativas comunitarias e PRODER	-	0.979	1.553	6.349	7.100	8.753
Orzamento ingresos do Estado	2.822	35.228	26.537	3.836	0.983	
LEADER e outros:						
Comunidade Autónoma	-	-	-	1.253		
Grupos Acción Local	-	5.944	11.183	11.585	11.164	13.495
Total feoga Orientación						82.984
F.E.A.D.E.R.						
Programa de desenrolo rural						99.903
Outros recursos agrarios:						
Sanidade animal	-	0.146	0.009	-	0.020	0.739
Sistema integrado e control	-	-	-	-		338.481
Total outros recursos agrarios	-	0.146	0.009			
Total sector agrario	271.796	304.946	308.651	290.011	256.922	
Sector pesqueiro						
IFOP: axudas directas:						19.291
Iniciativa "Pesca"	-	-	-	-		
Estruturas pesqueiras	149.800	55.006	92.167	87.171	78.884	
Total IFOP	-	55.006	92.167		78.884	19.291
Outros recursos pesqueiros:						
Vixancia pesqueira	0.086		0.356	0.249		
Acción específica "Prestige"	-	30.000	-	-		
F.E.P.						30.002
Total outros recursos pesqueiros	-	30.000	0.356	0.249		30.002
Total sector pesqueiro	149.886	85.006	92.523	87.420	78.884	49.293
Total sectores agrario e pesqueiro	421.682	389.952	401.174	377.431	335.806	387.774

Datos en millóns de euros

(1) Cantidades aboadas polos organismos pagadores con cargo ao FEOGA-Garantía-FEAGA

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación. Subsecretaría. Oficina Presupostaria

2.8.2. A achega da Administración Xeral do Estado

Inclúense neste apartado as subvencións do Ministerio de Industria Turismo e Comercio para o apoio á implantación de sistemas e infraestruturas de I+D+I en empresas co obxecto de que estas poidan desenrolar súas propias actividades de I+D+I dunha forma estable e continuada e mellorar por conseguinte súa posición no mercado, cumprindo os obxectivos e prioridades da política de investigación e innovación no período 2008-2011 previstos no Plan Nacional de Investigación Científica, Desenvolvemento e Innovación Tecnolóxica aprobado por acordo do Consello de Ministros de 14 de Setembro de 2007. Este programa substituíu ó de Fomento da Investigación Técnica (Profit) que desenvolveu o Plan Nacional 2004-2007.

Xunto a estas subvencións contéplanse tamén as axudas ó sector naval, os programas de reindustrialización e reestructuración de zonas en declive industrial e os créditos e axudas directas concedidos polo Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI).

Incluimos tamén os datos dos incentivos rexionais da Zona de Promoción Económica de Galicia (ZPE), concedidos polo Ministerio de Economía e xestionados administrativamente pola Xunta de Galicia, a través do IGAPE.

■ Os programas tecnolóxicos do Estado

O Programa de apoio á implantación de sistemas e infraestruturas de I+D+I en empresas persigue promover a implantación de sistemas de xestión de I+D+I en empresas de acordo coa norma UNE 166.002 : 2006 e por outro favorecer a constitución de departamentos de I+D+I, de tal xeito que as empresas dispoñan dunha estrutura estable de innovación

No cadro 2.43 contéplanse os proxectos aprobados durante 2008 en Galicia, nas convocatorias dos programas que contempla o Programa de I+D+I. Como pode observarse os 45 proxectos aprobados na comunidade autónoma representan un escaso 2,69% do total español, constituíndo o importe global da subvención: 3 millóns 8 mil euros un 3,70% do importe estatal e o do préstamo: 5 millóns 197mil euros un escasísimo 1,06% do total do estado. Dende o punto de vista da súa distribución provincial a maioría tanto dos proxectos como da contía aprobada corresponde á provincia de Pontevedra.

Distribución da axuda FSE 2007-2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención

■ Cadro 2.43

Instrumentos de intervención	Importes euros	%
PO FSE Galicia	358.501.812	38,3
PO FSE adaptabilidade e emprego	542.597.525	57,96
PO FSE Loita contra a discriminación	30.869.310	3,3
Asistencia Técnica	4.110.950	0,44
Total Axudas FSE	936.079.597	100

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

As Axudas ao Sector Naval (cadro 2-44) contemplan tres modalidades:

■ As primas ao funcionamento, destinadas a mellorar o contrato de determinados buques, dentro de esta categoría que concede o MITYC, no ano 2008 abonáronse aos estaleiros galegos (da provincia de Pontevedra), preto de 12 millóns de euros, triplicando a contía do ano anterior.

■ Programas de actuación: axudas do fondo de reestruturación do sector da construción naval, que contempla subvencións destinadas á investigación e desenvolvemento, á innovación, formación, axustes laborais, e inversión en melloras de inmovilizado. Como se sinala no cadro 2-44 nesta modalidade pagáronse aos estaleiros galegos un total de máis de 10 millóns 425 mil euros, unha cantidade moi similar ó 2007 dos que a súa totalidade corresponderon á provincia de Pontevedra.

■ Pagos de subvencións e intereses a préstamos para o financiamento de buques: é un dos mecanismos de apoio indirecto a construción naval, ofrece aos potenciais armadores de buques préstamos en condicións máis vantaxosas que as que poden obter no mercado. Os pagos realizados en 2008 a favor dos buques construídos nos estaleiros galegos acadan un total de máis de 39 millóns 582 mil euros dos que tamén a cifra maior corresponde aos asentados na provincia de Pontevedra.

■ Cadro 2.44

EIXES 2007- 2013	AGE	XUNTA	TOTAL FSE	EUROS
Fomento do espírito empresarial e mellora da adaptabilidade de traballadores, empresas e empresarios	33,09%	30%	31,91%	298.699.577
Fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres	63%	30%	50%	472.254.568
Aumento e mellora de capital humano	2,12%	35%	14,72%	137.747.126
Cooperación transnacional e interrexional	0,27%	3%	1,32%	12.326.442
Asistencia Técnica	1,36%	2%	1,61%	15.051.884
Total	100	100	100	
IMPORTE AXUDAS FSE	577.577.785	358.501.812		936.079.597

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

O Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI) ten como obxectivo axudar ás empresas españolas a elevar o seu nivel tecnolóxico mediante o financiamento de proxectos de I+D, a xestión e a promoción da participación de empresas españolas en programas internacionais de cooperación tecnolóxica, o apoio á transferencia de tecnoloxía no ámbito empresarial, así como á creación e consolidación de empresas de base tecnolóxica.

O CDTI concedeu a Galicia, durante 2008 préstamos por un valor de 14 millóns 348 mil euros distribuídos en 28 proxectos para apoiar unha inversión de 25 millóns 642 mil euros (cadro 2.45), salientando o forte incremento con respecto o ano anterior.

PROFIT. Programas aprobados en Galicia e porcentaxe sobre o total estatal. 2008
■ Cadro 2.45

	Nº proxectos aprobados	Orzamento financiable	Subvención concedida	Prestamo reembolsable
A Coruña	6	1.612.227	499.873	234.000
Lugo	5	1.638.516	431.325	200.000
Ourense	5	1.191.395	182.429	454.088
Pontevedra	29	10.855.565	1.894.190	4.308.661
Total Galicia	45	15.297.703	3.007.817	5.196.749
Total España	1.671	1.033.863.333	81.295.708	489.620.568
% Galicia / España	2,69	1,48	3,70	1,06

Importes en euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

O programa CENIT, enmarcado dentro da Iniciativa INGENIO 2010, promociona convocatorias de axudas dirixidas a financiar grandes proxectos integrados de investigación industrial de carácter estratéxico e longo alcance científico-técnico, no cadro 2-46 contéplanse para 2007 e 2008 tanto o número de empresas participantes, o orzamento subvencionable e as achegas do CDTI, órgano xestor do programa, baixando a achega este último ano a 1 millón 943 mil euros.

Axudas ao sector naval 2007- 2008
■ Cadro 2.46

	Primas		Programas de actuación		Subvención de intereses		Total	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
A Coruña			155.269		6.242.624	4.913.391	6.397.893	4.913.391
Lugo								
Ourense								
Pontevedra	4.346.541	11.998.370	10.637.222	10.425.956	34.627.624	34.668.932	49.611.386	57.093.258
Galicia	4.346.541	11.998.370	10.792.491	10.425.956	40.870.247	39.582.323	56.009.279	62.006.649

Elaboración propia

Contía subvención en euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

O programa de reindustrialización (cadro 2-48) que contempla subvencións e préstamos para zonas que sufriran declive industrial; aprobou para Galicia dentro do Plan de Reindustrialización en 2008 57 proxectos industriais, outorgando subvencións de 2,99 millóns de euros e créditos de 36,49 millóns de euros a empresas con actividade no contorno fundamentalmente de Ferrol e As Pontes. As axudas puxeron en marcha proxectos industriais que suporán a creación de 1960 empregos.

■ Cadro 2.47

Axudas ao sector naval 2007- 2008

	Nº de proxectos					Orzamento subvencionable					Aportación CDTI				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
A Coruña	2	5	10	4	8	1.744,7	5.123,5	18.858,0	3.592,7	10.621,8	872,4	3.074,1	10.924,9	1.953,3	5.542,7
Lugo	1	4	3	2		603,7	6.238,9	2.229,8	1.201,9			300,0	3.116,1	1.337,9	755,9
Ourense	1	1	2	3		720,2	358,9	3.242,7	3.680,1			432,1	215,3	1.945,6	2.263,7
Pontevedra	2	8	7	6	15	3.033,8	10.601,4	4.613,2	5.120,5	10.138,4	1.573,3	5.763,9	2.392,6	2.833,9	5.785,5
Galicia	4	15	22	15	28	4.778,5	17.048,8	30.069,1	14.185,7	25.642,2	2.445,6	9.570,1	16.648,9	8.070,7	14.347,8

Contías económicas en miles euros

Fonte: Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI)

Proxectos CENIT Actividades empresariais desenvolvidas en Galicia 2007-2008

■ Cadro 2.48

	Nº empresas participantes	Orzamento subvencionable	Compromisos Aportación CDTI
Convocatoria 2007	12	8.843.322	3.979.472
Convocatoria 2008	4	4.254.965	1.943.243

Elaboración propia

Contía subvención en euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

■ Os incentivos económicos rexionais

Os incentivos económicos rexionais creados pola Lei 50/1985 constitúen un mecanismo incentivador da inversión privada en zonas configuradas como Zona de Promoción Económica -ZPE- que queda constituída pola totalidade da comunidade autónoma: a consideración de ZPE supón que os proxectos de investimentos relacionados coa industria extractiva e transformadora, en industrias agroalimentarias, de acuicultura e de transformación e conserva de produtos pesqueiros, os servizos de apoio á industria e os de establecementos hoteleiros poden ser susceptibles de subvencións ata o 30% do investimento total).

A partir do 1 de xaneiro de 1996 suprímese a ZID (Zona Industrial en declive, que ten hasta esa data a zona de Ferrolterra, cun tratamento máis xeneroso con respecto a porcentaxe das subvencións) e a totalidade de Galicia constitúe ZPE a efectos da normativa sobre os incentivos económicos, se ben a porcentaxe que obteñen as empresas pode complementarse con outras actuacións subvencionadoras co tope xeral do 30%, a partir de 2008 fronte ao anterior do 40% dende 2002 e o 50% ata dita data dende a súa implantación.

Subvencións do Instituto para a reestruturación da minería do carbón e desenvolvemento alternativo das comarcas mineiras 2007

■ Cadro 2.49

Municipios	Provincia	Nº Proxectos	Inversión	% Axuda	Subvención	Emprego
Cerceda	A Coruña	6	10.316.239,27	26	2.633.158,05	75
As Pontes	A Coruña	16	27.995.326,20	23	6.568.580,20	117
Carral	A Coruña	3	3.186.401,65	12	368.920,91	20
Tordoia	A Coruña	1	484.282,00	10	48.428,20	3
As Somozas	A Coruña	2	38.989.867,00	6	2.529.642,70	37
Ortigueira	A Coruña	1	579.529,90	13	72.441,24	3
TOTAL		29	81.551.646,02	15	12.221.171,30	255

Elaboración propia

Contía subvención en euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

Como pode apreciarse no cadro 2.50 aprobáronse en Galicia, dende 1988, ano de iniciación dos incentivos, ata decembro de 2008, un total de 1.782 proxectos que obtiveron unha subvención total de 860 millóns 134 mil euros.

■ Cadro 2.50

Axudas de Reindustrialización na Comunidade Autónoma de Galicia 2008

Municipios	Provincia	Nº Proxectos	Inversión	Subvención concedida	Crédito concedido	Emprego
As Somozas	A Coruña	4	23.572.631	209.988	6.021.629	5
Cabanas	A Coruña	3	5.471.471	200.000	1.672.310	9
Carballo	A Coruña	1	290.000	-	145.000	1
Cedeira	A Coruña	2	266.778	26.495	106.889	2
Cerceda	A Coruña	1	7.720.817	-	1.800.000	20
Curtis	A Coruña	1	1.350.000	-	675.000	7
Fene	A Coruña	1	788.870	-	336.661	0
Ferrol	A Coruña	10	16.129.273	1.826.661	7.370.670	12
Mugardos	A Coruña	1	3.080.709	-	1.024.213	21
Narón	A Coruña	7	14.040.464	-	5.023.438	50
Ortigueira	A Coruña	1	105.311	44.486	12.254	0
Pontes de García Rodríguez	A Coruña	8	12.457.756	641.227	4.904.520	23
Ribeira	A Coruña	1	6.440.750	-	1.800.000	16
San Sadurniño	A Coruña	1	79.701	39.851	-	0
Cervo	Lugo	1	470.150	-	235.075	3
Guitiriz	Lugo	1	600.000	-	300.000	2
Lugo	Lugo	1	245.375	-	122.000	1
Monforte de Lemos	Lugo	1	1.000.860	-	400.430	1
San Cibrao das Viñas	Ourense	3	4.569.020	-	1.371.776	2
A Estrada	Pontevedra	1	630.653	-	315.326	1
Bueu	Pontevedra	1	335.667	-	167.834	5
Cambados	Pontevedra	1	489.100	-	244.550	1
Meaño	Pontevedra	1	291.570	-	145.785	0
Pontevedra	Pontevedra	2	7.042.490	-	1.900.000	6
Valga	Pontevedra	1	658.358	-	329.179	5
Vigo	Pontevedra	1	121.330	-	60.665	3
TOTAL		57	108.249.104	2.988.708	36.485.203	196

Elaboración propia

Contías en euros

Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio

O cadro 2.52 contempla a evolución, nos últimos quince anos, observándose a nivel galego, no ano 1997, un aumento moi notable da axuda concedida. En 2000 aprobáronse un total de 52 expedientes –un número inferior ao ano anterior e similar aos anos precedentes- para un investimento de 131 millóns 754 mil euros-, outorgáronse subvencións de 21 millóns 679 mil euros-, pero en 2001 apróbanse 109 expedientes, a cantidade maior destes últimos catorce anos cun alto, tamén, investimento previsto, outorgando como subvención 46 millóns 184 mil euros cun compromiso de creación de 1.744 novos empregos e de mantemento de 7.308.

No ano 2002 baixa o número de expedientes a 47, aínda que a contía do investimento -330 millóns 394 mil euros- é importante. O importe da subvención baixa con respecto ao ano anterior e acada un importe de algo máis de 30 millóns de euros cun compromiso de creación de 1.267 empregos e de mantemento de 3.181. No ano 2003 volven a subir tanto o número de expedientes -100- como a subvención concedida 55 millóns 135 mil euros, experimentando un acusado descenso no 2004 no que apróbanse 47 expedientes para unha inversión de preto de 232 millóns 549 mil euros e concedese unha subvención total de 35 millóns 273 mil euros, para a creación de 875 empregos e o mantemento de 2.717 postos de traballo. No ano 2005 increméntanse substancialmente o número de expedientes: 87, a contía do investimento subvencionable: 436 millóns 430 mil euros e o importe da subvención: 72 millóns 880 mil euros.

En 2006 con 76 expedientes acádase o montante da subvención máis alto: 96 millóns 937 mil euros para un investimento de preto de 768 millóns 917 mil euros, en 2007 con máis expedientes -88- baixan en grande medida o investimento previsto e a subvención concedida -42 millóns 417 mil euros-.

Finalmente en 2008 baixan moi significativamente tanto o número de expedientes: 53 como o investimento subvencionable: 253 millóns de euros, e a subvención concedida: preto de 26 millóns para a creación de 677 empregos e o mantemento doutros 2.209.

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.01.2007 e o 31.12.2008

■ Cadro 2.51

	Expedientes	Investimento	Subvención	A crear	A manter
A Coruña	24	117.885.638	11.762.442	274	862
Lugo	8	23.762.455	2.725.702	152	74
Ourense	6	41.512.960	4.386.364	150	522
Pontevedra	15	70.291.834	6.896.692	101	751
Galicia	53	253.452.887	25.771.200	677	2.209

Datos de Investimento e Subvención en euros
Fonte: Ministerio de Economía

Por sectores (cadro 2.52) o maior número de expedientes corresponde ao de fabricación de produtos metálicos, maquinaria e equipos mecánicos e o de turismo: I I e I 0 respectivamente, aínda que pola contía da subvención o volume maior é o de Industria química -8 millóns 916 mil euros- e do emprego a crear o do sector de fabricación de produtos metálicos e maquinaria.

■ Cadro 2.52

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2008

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
Galicia	1.835	5.679.727	885.905	15,60	27.335	92.650

Elaboración Propia
Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía

2.8.3. A achega da Administración Autonómica

A análise da política industrial da Xunta de Galicia en 2008 lévanos primeiramente a examinar o labor do Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE), o os fondos de capital risco -Emprende, Adiante, e da Sociedade para o Desenvolvemento Industrial de Galicia (SODIGA) que xestiona XESGALICIA, e os programas de incentivos empresariais que xestiona e, posteriormente, cun achegamento moi sucinto ás liñas de actuación orzamentaria de promoción industrial que veñen desenvolvendo as consellerías sectoriais: a de Innovación e Industria co apoio da de Economía e Facenda; a do Medio Rural; a de Pesca e Asuntos Marítimos; e a de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible.

Dende a súa creación, coa Lei 5/1992, do 10 de xuño, o IGAPE vén a traballar en diversos programas de promoción e apoio ao contorno empresarial galego, a través da tramitación dos incentivos económicos rexionais -que xa estudamos no anterior epígrafe-, da concesión de préstamos e avais, de distintas modalidades de bolsas para posgraduados/as (de contratos en prácticas, de investigación no exterior; “de promoción”, etc.) e de programas para a promoción da creación de empresas innovadoras lideradas por xoves, para mellorar a competitividade da empresa galega- ou de fomento das telecomunicacións e innovación tecnolóxica .

Dende a aprobación do Decreto 309/1995, do 23 de novembro, sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial na Comunidade Autónoma de Galicia, o IGAPE configúrase, máis claramente, como o eixe fundamental de potenciación do sector produtivo galego.

Na actualidade o Igape é a axencia de desenvolvemento rexional de Galicia, figurando entre os seus principais obxectivos fomentar a creación de novas empresas, promover a mellora da produtividade e competitividade das sociedades xa asentadas na comunidade autónoma, atraer investimentos foráneos e facilitar a internacionalización do tecido produtivo, neste sentido para achegar os seus servizos o Instituto ten oficinas territoriais nas sete principais cidades galegas e para facilitar a internacionalización das pemes galegas e captar investimentos estranxeiros dispón de centros de promoción de negocios en Alemaña, China, Estados Unidos, Polonia e Xapón.

O IGAPE dispón dun amplo conxunto de instrumentos de apoio, ferramentas, axudas e servizos, deseñados para procurar facilitar a implantación de novos investimentos empresariais na Comunidade Autónoma, para favorecer a posta en marcha de proxectos emprendedores a para favorecer iniciativas de mellora da competitividade das empresas xa existentes mediante a ampliación e modernización, ou tamén a través de iniciativas de innovación, de cooperación, de especialización ou de internacionalización.

A actividade do Igape está inserta en a potenciación de 7 eixes de actuación:

Eixe I Emprendedores e mellora do capital humano

Eixe 2: Investimento empresarial

Eixe 3: Internacionalización

Eixe 4: Incremento da produtividade a través do coñecemento e a innovación

Eixe 5: Subsidiación de xuros e outros apoios

Eixe 6: Proxectos Igape proactivo

Eixe 7: Actividades soporte

En Marzo de 1999 constitúese un novo ente público que introduce unha nova dimensión de apoio ás empresas, a xestora de capital risco: XESGALICIA, que dispón de tres instrumentos en función das demandas empresariais:

■ Fondo Emprende, componse de achegas da Xunta de Galicia, e de entidades financeiras- Caixas de Aforro e bancos-, co obxectivo de promover as empresas de nova creación.

■ Fondo Adiante, financiado con diñeiro público e destinado ao apoio ás empresas con problemas de viabilidade.

■ SODIGA, constituída como unha sociedade de capital risco. A súa misión é apoiar proxectos de desenvolvemento de empresas con estrutura financeira equilibrada e un grao de madurez significativo. Xestiona directamente o Fondo Galicia-Norte de Portugal, acollido aos programas comunitarios interrexionais, formado por capital aportado a partes iguais pola Xunta de Galicia e a Rexión Norte de Portugal que financian investimentos en Portugal promovidos por empresas de Galicia e viceversa, primándose a creación de joint ventures entre empresas.

■ Cadro 2.53

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2008

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
1994	63	147.055,64	26.071,91	17,73	873	3.144
1995	63	133.034,03	23.265,18	17,49	823	4.515
1996	39	68.713,71	10.746,10	15,64	486	2.251
1997	51	378.126,77	87.801,86	23,22	1.114	4.273
1998	53	270.455,45	48.958,45	18,10	1.042	10.225
1999	83	259.793,49	45.737,02	17,60	1.724	4.654
2000	52	131.753,87	21.678,51	16,45	923	2.025
2001	109	445.221,60	46.184,20	10,37	1.744	7.308
2002	47	330.394,13	30.059,31	9,10	1.267	3.181
2003	100	395.946,00	55.135,00	13,92	1.520	6.082
2004	47	232.548,95	35.273,00	15,17	875	2.717
2005	87	436.430,29	72.880,34	16,70	1.107	4.769
2006	76	768.916,78	96.937,11	12,61	1.083	10.695
2007	88	401.343,68	42.417,53	10,57	1.292	3.910
2008	53	253.452,89	25.771,20	10,17	677	2.209

Datos de Inversión e Subvención en miles de euros
 Fonte: Ministerio de Economía

No cadro 2.53 contéplanse as inversións aprobadas dos fondos de XESGALICIA dende a súa creación ata o 2008. Como se pode observar en 2000 aprobáronse 31 expedientes de inversión que supuxeron máis de 16 millóns de euros, descende en 2001 o número de inversións a 16 e lixeiramente a contía total –15,71 millóns de euros-. En 2002 tramítanse o mesmo número de expedientes de inversión co ano anterior: 16, baixando o importe total a 11,14 millóns de euros e no ano 2003 os 20 expedientes aprobados alcanzan un montante total entre as subvencións de capital e préstamo de 25,45 millóns de euros dos que a parte máis importante corresponde aos 11 proxectos de Sodiga.

No ano 2004 baixan ostensiblemente tanto o número de proxectos aprobados -12 como a contía da inversión : 9 millóns 573 mil euros, en 2005 volven a baixar, neste caso en dous o número de proxectos que son só 10 e a contía do importe: 6 millóns 863 mil euros a cantidade máis cativa dende a creación da xestora.

En 2006 os 19 proxectos aprobados acadan un montante global de 37 millóns 378 mil euros, destacando fundamentalmente a inversión en forma de préstamo de SODIGA.

En 2007 os proxectos aprobados ascenden a 22 con un importe total- 34 millóns 997 mil euros- lixeiramente inferior o ano precedente, pero coa cifra máis alta de subvención de capital, dende a creación da xestora: 24 millóns 622 mil euros.

Por último en 2008 os proxectos subvencionados chegan ó maior número dende a creación de Xesgalicia: 34, baixando a subvención de capital ostensiblemente con respecto a 2007 , pero coa contía máis alta dos préstamos : 45 millóns 597 mil euros que acadan o importe total de maior contía do Fondo : 60 millóns 575 mil euros.

Dentro da modalidade de subvencións ao investimento, o IGAPE continúa cunha acción de política industrial xa “clásica” en Galicia, porque se vén mantendo dende hai máis de dúas décadas: a subvención do tipo de xuro dos cretos bancarios ás

Pequenas e Medianas Empresas (PEMES) galegas. Dita modalidade complementábase coa concesión de avais co obxecto de subministrar garantías ás empresas galegas (ou ás que teñan unidades produtivas en Galicia e destinen integramente ese diñeiro á creación, ampliación, reconversión ou reestruturación das mesmas) para investimentos e refinanciamento.

No cadro 2.54 contéplanse os datos dos programas de apoio financeiro ás PEMES de 2005 a 2008, dende a perspectiva provincial. En 2008 o número de expedientes increméntase en 475 acadando a cifra de 1.558 no total de Galicia o que da lugar tamén a unha importantísima suba dos préstamos concedidos que foi de 141 millóns 723 mil euros, case o dobre do ano anterior no total da comunidade. Por provincias dito incremento é máis acusado aínda en Ourense e na Coruña.

■ Cadro 2.54

Incentivos económicos rexionais. Proxectos por sectores. Galicia. 2008

	Expedientes aprobado	Investimento	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
Extracción e 1ª trans. de minerais metálicos non enerxéticos	1	1.400.100	70.005	3	14
Extracción e industria de minerais non metálicos	8	45.609.368	4.003.812	83	295
Industria química e produción de fibras artificiais	3	71.324.338	8.916.187	63	376
Fabricación de prod. metálicos. Maquinaria e equipo mec.	11	29.448.243	2.891.258	135	734
Construción de máquinas de oficina. mat. eléctrico e electrónico	1	3.074.296	338.173	10	200
Const. automóviles e pezas de reposto. Material de transporte	1	3.228.000	225.960	16	0
Industria de produtos alimenticios, bebidas e tabaco	2	19.606.417	1.468.652	32	50
Industria téxtil, coiro, calzado e vestido	1	13.843.260	1.384.326	30	155
Industrias da madeira e do papel. Artes gráficas	3	4.640.976	280.436	3	84
Industria do caucho e transformación de materiais plásticos	4	10.396.556	1.269.380	35	10
Outras industrias manufactureiras	6	7.069.972	686.633	31	245
Turismo	10	30.790.237	3.178.245	208	0
Outros sectores económicos	2	13.021.124	1.058.134	28	46
Total	53	253.452.887	25.771.201	677	2.209

Importes en euros

Fonte: Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía

O cadro 2.55 presenta a información do programa de investimento produtivo, en 2008, por sectores. A maioría das axudas por número de expedientes foron para o comercio, seguida de industria e construción. A contía maior do préstamo, correspondente a máis de 2 millóns 195 mil euros, foi para empresas do sector de industria ocupando o lugar posterior o montante do préstamo concedido ao sector de comercio.

Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2008
■ Cadro 2.55

Proxectos e Inversións		FONDOS			
		ADIANTE	EMPRENDE	SODIGA	TOTAL
Nº proxectos	2000	6	13	12	31
	2001	5	3	8	16
	2002	2	7	7	16
	2003	1	8	11	20
	2004	4	5	3	12
	2005	2	4	4	10
	2006	2	9	8	19
	2007	5	12	5	22
	2008	12	15	7	34
Capital ⁽¹⁾	2000	1.950	2.645	7.082	11.677
	2001	1.983	553	5.821	8.357
	2002	397	2.203	4.472	7.071
	2003	-	3.521	16.860	20.382
	2004	450	1.210	3.045	4.705
	2005	911	1.146	1.056	3.113
	2006	-	3.581	6.334	9.915
	2007	3.762	8.663	12.197	24.622
	2008	4.160	8.758	2.060	14.978
Préstamo ⁽¹⁾	2000	2.405	1.204	914	4.522
	2001	1.472	288	5.592	7.353
	2002	859	2.347	847	4.054
	2003	1.202	1.514	2.352	5.068
	2004	2.868	400	1.600	4.868
	2005	2.400	750	600	3.750
	2006	3.320	769	23.374	27.463
	2007	2.000	1.118	7.256	10.374
	2008	16.415	5.132	24.050	45.597
Total (cap. + prest.) ⁽¹⁾	2000	4.355	3.849	7.995	16.199
	2001	3.456	841	11.413	15.710
	2002	1.256	4.550	5.319	11.126
	2003	1.202	5.035	19.212	25.449
	2004	3.318	1.610	4.645	9.573
	2005	3.311	1.896	1.656	6.863
	2006	3.320	4.350	29.708	37.378
	2007	5.762	9.781	19.454	34.997
	2008	20.575	13.890	26.110	60.575

(1) Miles de euros

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia)

No cadro 2.56 contéplase os datos dos catro últimos anos do programa de apoio a continuidade e mellora competitiva da Peme, unha das liñas importantes do Plan de consolidación e competitividade da Peme de actuación actual do IGAPE. Do número total de expedientes en 2008: 1.572, a maioría correspóndense aos programas de Innoempresa: 526, e a continuación ao de incentivos económicos a proxectos con investimento empresarial: 515. A contía total da subvención concedida sobe lixeiramente en algo máis de 180 mil euros, acadando un montante de máis de 24 millóns 561 mil euros dos que 14 millóns 439 mil corresponden a modalidade de investimento empresarial.

■ Cadro 2.56

Convenios de subsidiación de xuros e apoio á peme. Galicia 2005-2008

	Nº de expedientes				Prestamo subvencionable			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
A Coruña	280	343	473	562	42.096	44.955	35.244	56.610
Lugo	233	234	145	175	51.820	40.786	14.067	20.936
Ourense	85	84	110	262	11.062	10.787	8.536	18.247
Pontevedra	267	379	355	559	49.193	56.585	24.076	45.930
Fóra de Galicia								
Galicia	865	1.040	1.083	1.558	154.171	153.113	81.923	141.723

Elaboración propia

(1) Datos en miles de euros

Fonte: Igape

O cadro 2.57 ofrece os datos de subvención a fondo perdido do IGAPE para proxectos empresariais de investimento dos anos 2006 a 2008. O importe global para os 86 expedientes do 2008 -4 máis que o ano anterior- acadou unha contía da subvención de 43 millóns 483 mil euros- 6 millóns 533 mil euros máis que en 2007-, destacando na contía da subvención os datos da provincia da Coruña, que representa neste último aspecto o 49,6% da cantidade total na comunidade.

Programas financeiros a PEMES. Por sectores. Galicia. 2008

■ Cadro 2.57

	Expedientes	Investimento subvencionable	Préstamo subvencionable	Subvención concedida
Agricultura	19	4.722.036	2.497.482	198.313
Comercio	350	34.643.678	28.910.775	1.597.331
Construción	164	14.732.308	12.349.230	652.140
Economía	1	22.280	22.280	1.838
Industria	251	67.803.335	43.492.441	2.195.014
Medio Ambiente	8	4.029.175	1.749.406	100.173
Pesca	22	2.295.702	1.775.540	141.399
Servizos	115	5.648.984	4.177.123	265.523
Servizos Sociais	28	1.012.433	990.802	74.975
Transporte	71	4.916.274	3.772.850	192.249
Turismo	81	8.080.420	5.573.600	531.098
Otros	448	51.617.642	36.411.587	6.409.092
Total	1.558	199.524.267	141.723.116	12.359.145

Datos en euros

Fonte: IGAPE

Nos cadros 2.58 a 2.62 recóllense as subvencións e axudas das distintas consellerías da Xunta de Galicia que teñen incidencia na incentivación empresarial e industrial, agrupadas por programas segundo os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma Galega de 2008.

Cadro 2.58
Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva da PEME.e Innoempresa Galicia. 2005-2008

Modalidade	Nº de expdtes.				Base Subvencionable				Subvención concedida			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Mellora competitiva/productividade	444	460	658		44.382.696	69.309.272	74.712.116		10.588.539	17.390.750	20.029.564	
Modernización da hostalería na Costa da Morte	45				1.198.276				479.311			
PCCP-Sociedade da información	22	41			6.034.941	10.086.568			3.203.962	4.620.594		
PCCP-Deseño	197	80			3.680.339	3.605.141			1.626.895	1.395.439		
PCCP-Redes interempresariais de cooperación	5	10			625.583	1.575.763			369.270	837.404		
PCCP-Sistemas de Calidade	219	324			2.454.755	6.247.546			945.059	2.334.026		
PCCP- Innovación na xestión	9	26			1.538.213	3.836.530			809.326	1.874.248		
PCCP- Empresa familiar		1			5.000					2.500		
Programa Innoempresa (1)			434	526			11.397.496	15.556.943			4.351.571	5.904.873
Apoios a proxectos colaborativos de carácter empresarial				106				4.313.335				2.476.803
Incentivos económicos a proxectos con investim. empresarial				515				74.603.474				14.438.848
Iniciativas xeradoras de coñecemento nas pemes galegas				425				3.514.571				1.740.641
Total	941	942	1.092	1.572	59.914.803	94.665.820	86.109.612	97.988.323	18.022.361	28.454.961	24.381.135	24.561.165

PCCP: Plan de Consolidación e Competitividade da PEME

(1) Innovación organizativa, Innovación Tecnolóxica e Innovación en colaboración

Fonte: Igape- Xunta de Galicia

Cadro 2.59
Subvencións a fondo perdido para proxectos empresariais de investimento (Grandes Investimentos Empresariais). Galicia 2006-2008

	Nº expedtes.			Gasto Subvencionable			Subvención			Emprego a crear			Emprego a manter		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
A Coruña	57	32	41	175.445.056	137.917.470	149.550.894	20.773.444	17.097.220	21.576.214	513	228	715	2237	534	1857
Lugo	12	8	14	22.718.505	14.307.949	30.043.843	3.567.568	1.730.122	3.947.484	111	59	102	321	89	222
Ourense	13	9	10	40.671.602	71.310.388	46.651.510	4.721.422	8.683.969	9.320.056	150	143	142	2467	854	615
Pontevedra	32	33	21	114.455.263	87.280.583	74.266.746	9.900.934	9.438.106	8.638.904	316	262	174	1529	1363	1484
Galicia	114	82	86	353.290.426	310.816.390	300.512.993	38.963.368	36.949.417	43.482.658	1090	692	1133	6554	2840	4178

Importes en euros

Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia)

Cadro 2.60
Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Innovación, Industria e Comercio (capítulo VII). Galicia. 2007-2008

	Programa	Concepto	2007	2008
561A	Plan Galego de I+D e Innovac. Tecnolóxica	Proxectos de investigación de organismos autónomos da C.A.	470.000	
		Transfer. De capital a Entidades de Dereito Publico	5.855.580	6.028.021
		Fundac. Fomento da Calidade	494.818	515.000
		Transferencias de capital a Fundacións Públicas	9.055.835	4.921.971
		Axudas e convenios de I+D a Corporacións Locais	170.000	184.665
		Colaboración con empresas privadas para I+D	25.512.632	26.055.594
		Apoio a investigadores e tecnólogos	315.000	150.000
		Proxectos e infraestruturas de investigación	8.733.157	10.197.837
		Axudas ao exterior	100.000	30.000
561B	Investigación Universitaria	Consorcios participados maioritariamente pola C.A.	1.300.000	1.300.000
		Transf. de capital a Universidades da C.A. en I+D	20.723.967	23.742.875
571A	Fomento da Sociedade da Información e do Coñecemento	A Sociedades Mercantís da C.A.	310.000	
		Cooperación coa Fundación Pública Calidade	800.000	
		Cooperación coas Universidades en materia de Sociedade da Información	390.000	545.000
		Cooperación con outros Entes Públicos en materia de Sociedade da Información	30.000	
		Cooperación con Entes Locais en materia de Sociedade da Información	2.000.000	1.650.000
		Transferencia a Fundación para o fomento da calidade ind. e desenv. Tecnol. de Galicia		3.684.926
		Achegas as empresas para o desenvolvemento da soc. da información		5.235.420
		Achegas as empresas para o desenvolvemento das tecnoloxías da infor. e telecom.		10.996.700
		Achegas as instit. sen fin de lucro para proxectos da soc. da información		171.610

■ **Cadro 2.60**
(continuación)

Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Innovación, Industria e Comercio (capítulo VII). Galicia. 2007-2008

572A	Desenvolv. Infraestructural e empresarial da Soc. da Información e do Coñecemento	Achegas ás empresas para o desenvolv. Da Soc. da Información	4.568.200	
		Desenvolv. das tecnoloxías da Informac. e das Telecomunicacións	15.000.000	
		Achegas a Asociacións empresariais para o desenv. da Soc. da Información	760.000	
732A	Regulación e Soporte da Actividade Industrial	Actuacións para infraestruturas en polígonos industriais	6.413.339	3.750.000
		Seguridade industrial	794.000	810.000
733A	Eficiencia enerxética e enerxías renovables	Instituto Enerxético de Galicia	7.185.000	8.000.000
		Transferencias a Fundacións Públicas	140.000	200.000
		Fomento de enerxías renovables en Concellos	80.000	
733B	Infraestruturas enerxéticas	Infraestruturas enerxéticas municipais	300.000	1.100.000
		Mellora das estruturas enerxéticas	1.100.000	1.913.012
		Infraestruturas eléctricas no medio rural	13.937.761	14.000.000
		Infraestruturas gasistas	883.000	1.286.988
734A	Fomento da Minaría	Convenio Confederación Hidrográfica do Norte	799.490	536.169
		Convenio coa Camara Mineira de Galicia	105.000	120.000
		Fomento da Minaría -Seguridade	750.000	800.000
		Fomento de actividades minerais non metálicas		800.000
		A entidades Públicas para estudio da silicose en Galicia		100.000
741A	Moderniz. Internac.e mellora da compet.,innov.e produc. empresarial	Transferencia ao IGAPE	98.156.000	102.665.360
		Transferencia de capital a Meisa	667.687	707.748
		Parque Tecnolóxico de Galicia	800.000	1.520.566
		Apoio á innovación empresarial	19.793.829	19.190.000
		Axudas de intermediación e plataformas tecnolóxicas	3.000.000	4.000.000
		Plan Pipes	150.000	
		Transferencias a Galicia Calidade	1.337.872	1.400.000
		Cooperación coa Fundación Pública Calidade	460.000	
		Cooperación coas Universidades en materia de promoción Industrial	60.000	
		Cooperación con outros Entes Públicos en materia de promoción Industrial	12.000	
		Achegas ás empresas non pemes	628.387	
		Achegas para o fortalecem. da Industria Naval Tractora e Auxiliar	4.740.000	3.500.000
		Actuacións das Asociacións empresariais	600.000	2.000.000
		Sensibilización en Excelencia e Cooperación empresarial	200.000	
		Transferencia á Axencia galega de Innov. e desenv. industrial		200.000
		Achegas ás Camaras de Comercio Galegas		1.857.075
		Achegas para a promoción, intern. e mellora da competitividade das empresas		5.716.619
		Achegas para a mellora da competitividade das empresas galegas		1.000.000
		Achegas para a promoción e intern. do sector textil-confección		2.000.000
		Achegas a redes e servizos de promoción no exterior		100.000
741C	Acción Exterior captación e Investim. Estratéxicos	Cooperac. coas Universidades para formac. en comercio Exterior	400.000	
		Convenio Cámaras de Comercio Plan FOEXGA	1.500.000	
		Achegas para Promoción no Exterior	180.000	
741E	Apoio a pequena e Mediana Empresa	Fomento da Cooperación con Outros Entes Públicos	12.000	
		Fomento da Cooperación , Promoción Industrial, Excelencia e Calidade	1.778.319	
		Fomento da Cooperación Empresarial	300.000	
		Transferencia ao IGAPE		1.380.000
741F	Apoio á Artesanía	Fundación Centro galego de Artesanía e Deseño	1.150.000	1.450.000
		Achegas a Corporacións Locais en materia de Artesanía	225.000	
		Apoio ao Sector Artesanal	800.000	800.000
		Achegas a Asociacións en materia de Artesanía	200.000	125.000
751A	Ordenac. Regulación e Promoc. Do Comercio Interior de Galicia	Convenios IGAPE apoio finceiro comercio polo miúdo	35.000	
		Equipamentos comerciais de carácter social	2.969.000	240.000
		Vertebración Comercio Urbano	1.502.000	119.000
		Ordenación de Espazos Comerciais Municipais	4.450.000	7.500.000
		Adecuación Planeamentos Comerciais Municipais	900.000	
		Mercado de Santiago de Compostela	150.000	568.143
		Renovación e Fomento da Cidade no Comercio Retailista	2.600.000	2.680.000
		Rexeneración do Tecido Empresarial Comercial	3.200.000	3.000.000
		Fomento do Comercio Rural	1.800.000	1.500.000
		Rede Comercio Rural Galego		1.500.000
		Achegas para a Implantación de normas UNE no Comercio Retailista	120.000	
		Fundacións e Consorcios Feriais: Promoc. e Mellora da Calidade dos Servizos	1.000.000	900.000
		Asociacionismo comercial e integracións extratéxicas		6.817.857

Cadro 2.60
(continuación)
Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Innovación, Industria e Comercio (capítulo VII). Galicia. 2007-2008

761A	Coordinación e Promoción do Turismo	Financ. Sociedade de Imaxe e Promoc. Turística de Galicia	16.472.077	16.500.000
		S.A Xestión do Plan Xacobeo	4.475.502	4.520.000
		Instituto de estudos turísticos		300.000
		Convenios con Universidades	732.000	750.000
		Mellora dos Recursos Turísticos das Entidades Locais	4.126.967	4.200.000
		Subvencións a Consellos Costeiros	650.000	600.000
		Subvencións a Festas de Interese Turístico	687.314	800.000
		Fomento do Turismo no Medio Rural	4.952.674	5.002.674
		Creación e mellora da Infraestrutura Turística	2.700.000	2.500.000
		Mellora de cafeterías, bares e restaurantes	800.000	400.000
		Subvencións a Hoteis do Litoral	47.989	
		Fomento do Turismo Termal	200.000	
		Achegas para a Implantación de normas UNE	60.000	
		Mellora da Infraestruc. Turismo Deportivo Golf, Náutico	400.000	397.326
		Convenios co Clubs Deportivos	400.000	400.000
		Subvencións a Asociacións para festas de interese turístico		650.000
	Total		321.658.396	340.283.156

Elaboración propia

Datos en euros

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

Cadro 2.61
Subvencións e axudas da Consellería do Medio Rural (capítulo VII).
Galicia. 2007-2008

	Programa	Concepto	2007	2008
422L	Capacitación e extensión agroforestal	Transferencias a empresas colaboradoras programas de formación e transferencia tecnolóxica		375.000
		Asociacións colaboradoras programas de de formación e transferencia tecnolóxica		300.000
551A	Infraestruturas e Equipamentos No Medio Rural	Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	240.000	240.000
		Convenio con Seiasa del Norte S.A.	663.315	331.658
		S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia	300.000	340.000
		Proxectos Dinamización Socioeconómica do Medio Rural	450.000	
551B	Accións preventivas e infraestrutura forestal	investimentos en materia de incendios (corp. locais)	4.871.429	10.100.000
		investimentos en materia de incendios (empresas privadas)	2.857.143	2.857.143
561A	Plan Galego de Investigación, desnvlv. e Innovación Tecnolóxica	Transferencias ó INGACAL	170.000	2.678.116
		Transferencias ó Centro Tecnolóxico da Carne	24.000	100.000
		Subvencións e convenios coas universidades		68.250
		Desenvolvemento novos procesos e tecnoloxías		1.500.000
712A	Fixación de Poboación No Medio Rural	Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	19.716.937	36.775.595
712B	Modernización e Diversificación do Tecido Productivo Rural	Axudas á Mellora da Eficacia e Sostibilidade de Explot. Agrarias	53.914.920	
		Impulso das explotacións de produción ecolóxica	1.000.000	
		Modernización e Diversificación das explotacións		28.000.000
		Xestión Banco de Cotas Lácteas	400.000	
		Cese Gandeiro	1.100.000	
		Contrato Agroambiental de Explotacións e Axudas ESPEC	13.921.079	18.486.591
		Axudas a Transición da Renovación da Titularidade Agraria	14.640.603	11.560.626
		Axudas ao Asesoramento dos Produtores	4.000.000	
		Axudas ao Asesoramento dos Produtores en Zonas Especiais	1.384.616	
		Axudas a produtores en zonas especiais		3.000.000
		Axudas para investimentos nos viveiros		200.000
712C	Fomento do Asocionismo agrario e Divulgación da Tecnoloxía Agraria	Fomento Asociacionismo Agrario	2.255.357	3.000.000
		Fomento Maquinaria en Común	3.732.143	2.000.000
		Fomento da Actividade de Hortofloricultura	20.000	
		Programas Zootécnicos	964.286	1.848.238
		Implantación de Tics en Cooperativas	220.000	280.000
713 A	Movibilidade de Terras Agrarias Improductivas	Transferencias de Capital a Bantegal	400.000	885.000
		Fomento da Movilización de Terras	400.000	362.500
		Superficies Incultas e Infrautilizadas	3.000.001	1.040.000
		Mellora das Explotacións Agrarias	300.000	
		Incentivo das colaboracións coas corp. locais		600.000
		Fomento de movemento de terras particulares		2.453.605
		Axudas a empresas		350.000
		Axudas o desenvolvemento da X.F.S.		1.000.000
713B	Ordenación das producións forestais	Axudas par a creación e mellora das masas forestais	14.434.779	27.947.265

■ **Cadro 2.61**
(continuación)

Subvencións e axudas da Consellería do Medio Rural (capítulo VII).
Galicia. 2007-2008

	Programa	Concepto	2007	2008
422L	Capacitación e extensión agroforestal	Transferencias a empresas colaboradoras programas de formación e transferencia tecnolóxica		375.000
		Asociacións colaboradoras programas de formación e transferencia tecnolóxica		300.000
551A	Infraestructuras e Equipamentos No Medio Rural	Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	240.000	240.000
		Convenio con Seiasa del Norte S.A.	663.315	331.658
		S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia	300.000	340.000
		Proxectos Dinamización Socioeconómica do Medio Rural	450.000	
551B	Accións preventivas e infraestrutura forestal	investimentos en materia de incendios (corp. locais)	4.871.429	10.100.000
		investimentos en materia de incendios (empresas privadas)	2.857.143	2.857.143
561A	Plan Galego de Investigación, desnvlv. e Innovación Tecnolóxica	Transferencias ó INGACAL	170.000	2.678.116
		Transferencias ó Centro Tecnolóxico da Carne	24.000	100.000
		Subvencións e convenios coas universidades		68.250
		Desenvolvemento novos procesos e tecnoloxías		1.500.000
712A	Fixación de Poboación No Medio Rural	Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	19.716.937	36.775.595
712B	Modernización e Diversificación do Tecido Productivo Rural	Axudas á Mellora da Eficacia e Sostibilidade de Explot. Agrarias	53.914.920	
		Impulso das explotacións de produción ecolóxica	1.000.000	28.000.000
		Modernización e Diversificación das explotacións		
		Xestión Banco de Cotas Lácteas	400.000	
		Cese Gandeiro	1.100.000	
		Contrato Agroambiental de Explotacións e Axudas ESPEC	13.921.079	18.486.591
		Axudas a Transición da Renovación da Titularidade Agraria	14.640.603	11.560.626
		Axudas ao Asesoramento dos Produtores	4.000.000	
		Axudas ao Asesoramento dos Produtores en Zonas Especiais	1.384.616	
		Axudas a produtores en zonas especiais		3.000.000
		Axudas para investimentos nos viveiros		200.000
712C	Fomento do Asocionismo agrario e Divulgación da Tecnoloxía Agraria	Fomento Asociacionismo Agrario	2.255.357	3.000.000
		Fomento Maquinaria en Común	3.732.143	2.000.000
		Fomento da Actividade de Hortofloricultura	20.000	
		Programas Zootécnicos	964.286	1.848.238
		Implantación de Tics en Cooperativas	220.000	280.000
713 A	Movibilidade de Terras Agrarias Improductivas	Transferencias de Capital a Bantegal	400.000	885.000
		Fomento da Mobilización de Terras	400.000	362.500
		Superficies Incultas e Infrautilizadas	3.000.001	1.040.000
		Mellora das Explotacións Agrarias	300.000	
		Incentivo das colaboracións coas corp. locais		600.000
		Fomento de movemento de terras particulares		2.453.605
		Axudas a empresas		350.000
		Axudas o desenvolvemento da X.F.S.		1.000.000
713B	Ordenación das producións forestais	Axudas par a creación e mellora das masas forestais	14.434.779	27.947.265
713C	Implantación de Sistemas Productivos Agrarios Sustentables	Plan de Ordenación e Fomento do Sector Equino	926.430	
		Asesoramento Mellora Calidade Productiva	1.607.143	
		Axudas difusión razas autóctonas		500.000
		Sistemas agrarios sustentables		1.160.000
		Renovación parque de tractores		1.000.000
		Contratos de explotacións sustentables (axudas ao benestar animal)		4.500.000
		Plan de ordenación e fomento do sector equino		1.649.334
		Fomento Utilización Recursos Zootécnicos autóctonos	2.102.857	2.102.857
		Apoio Utilización Semen Frisón galego	880.000	
		Adecuación dos Viveiros á Normativa Comunitaria	228.571	
		Reestruturación Sistemas Productivos	5.521.921	50.000
		Incentivos na Actividade Agraria	7.800.000	7.800.000
		Valorización do Cabalo galego	214.286	214.826
		Novas técnicas de Diagnóstico e Reproductivas	550.000	550.000
		Axudas programas de cría		880.000
713D	Mellora da Calidade na Producción Agroalimentaria	Ordenación de Producións e Mercados Agrarios	8.500.000	8.000.000
		Promoción e Comercialización Agroalimentaria	2.180.953	2.180.953
		Participación de produtores en programas de calidade diferenciada		1.000.000
		Plan impulso sector gandería intensiva		500.000
713E	Benestar Animal e Sanidade Vexetal	Programas Sanitarios Especiais	2.500.000	2.700.000
		Agrupacións de Defensa Sanitaria	1.753.224	2.591.332
		Plan Apícola Galego	480.810	480.810
		Gastos Axudas Programas Sanidade Animal	3.340.966	3.400.000
		Axudas Adaptación Normas Sanidade Animal	160.714	160.174
713F	Regulacións das Produccións Agrarias e Apoio á Renda dos Agricultores	Fondo Galego de Garantía Agraria	58.807.678	58.865.828
741A	Moderniz., Internac. e Mellora da Compet., Innov. e Produc. Empresarial	Apoio á Industrialización e Comercialización	20.000.000	15.000.000
	Total		262.936.161	273.965.701

Datos en euros

Inclúe tamén ao FEOGA

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

■ Cadro 2.62
Subvencións e axudas da Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos (capítulo VII). Galicia. 2007-2008

	Programa	Concepto	2007	2008
541C	Protec. e Mellora do Medio Natural Marítimo	Medidas Protección Fauna e Flora	770.000	
721A	Dirección e Servizos Xerais de Políticas Pesqueiras	Transferencias de Capital ao Intecmar Plan de Pensións para as Mariscadoras	3.000.000 1.000.000	2.000.000 2.600.000
722A	Promoción Social e Divulgación da Tecnoloxía Pesqueira	Dservolvemento Sostible de Zonas Costeiras Promoción Cooperativa e divulgación da Tecnoloxía Axudas Pesca Costeira Artesanal Equipamento para a divulgación sobre o litoral de Galicia Proxectos Piloto Transformación de buques Microproxectos de innovación no sector pesqueiro	2.083.333 196.000 784.000 465.000 300.000 200.000	6.700.000 650.000 700.000 266.500 150.000
723A	Competitiv. e Mellora da Produc. Pesqueira e da Acuicultura	Axudas para Proxectos de Xestión Integral dos Recursos Mariños Cofinanciamento Incorporación Fondos Europeos Axuste dos Esforzos Pesqueiros Axudas á Paralizac. Temporal das actividades Pesqueiras Ordena., reestruct., fomento mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños Competitividade e mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños Axudas á acuicultura e os cultivos mariños Protec. e mellora ambiental e conservac. da Natureza Control e erradicac. de enfermidades na acicultura Medidas de carácter socioeconómico Axudas a pescadores pola paralizac. temporal das actividades	6.772.908 278.220 4.000.000 280.000 9.741.778 58.666.667 42.718.541 500.000 500.000 3.080.000 820.000	6.000.000 975.000 14.096.000 500.000 23.445.805 43.041.000 12.309.000 2.971.000 500.000
723B	Regulación das Producións e dos Mercados da Pesca	Subscripción de un Seguro de mal tempo para o Sector Desenvolvemento sostible de zonas de pesca	1.380.100	1.380.100 5.404.000
	Total		137.536.547	123.688.405

Datos en euros

Inclúe tamén ao IFOP

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

■ Cadro 2.63
Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente (capítulo VII). Galicia. 2007-2008

	Programa	Concepto	2007	2008
541A	Dirección e Servizos Xerais de Medio Ambiente	Mellora dos entornos ambientais(Corporacións Locais) Axudas no eido medioambiental	4.451.734 1.029.840	4.932.149 1.120.000
541B	Conservación da Biodiversidade e posta en valor do Medio Natural	Axudas a Concellos para a protección de animais domésticos Axudas a Concellos Rede Natura 2000 Axudas a Parques Naturais Axudas á ordenación da actividade cinética e piscícola Axudas a propietarios incluídos en zonas de protección da Natureza Convenios con Fundacións Convenios con Universidades Accións de conservación e ordenación do medio natural Medidas compensatorias no contorno dos espazos protexidos Axudas a entidades sen ánimo de lucro	416.000 1.000.000 920.000 890.000 500.000 150.000 300.000 129.301 1.186.102 100.000	450.000 700.000 809.500
541D	Control ambiental e xestión de residuos	Recuperación de espazos degradados (admon. Xeral do Estado) Parque Medioambiental de Galicia Xestión de residuos urbanos Axudas para a mellora ambiental dos Concellos Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (empresas) Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (institucións sen fin de lucro)	300.000 300.000 850.000 2.616.899 1.500.000 150.000	168.086 700.000 3.320.000 150.000
541E	Coñecemento do Medio Ambiente e fomento da Sustentabilidade	Axudas a Universidades Plan de Educación ambiental (Entes Locais) Promoción e implementación da memoria de sustentabilidade Plan de Educación ambiental (institucións sen fin de lucro) Axudas ao exterior	270.000 920.000 50.000 120.000 40.000	343.250 761.000 20.000 84.000 50.000
542A	Planificación e Xestión Hidrolóxica	Transferencias de capital a Augas de Galicia	8.982.000	11.522.423
542B	Infraestruturas e Xestión de Abastecementos e Saneamento	Transferencias de capital a Augas de Galicia Hidrocarburos, tramo Autónomo	83.642.868 10.278.900	95.544.979 10.278.000
	Total		119.378.241	132.868.790

Datos en euros

(1) Só comprende subvencións a empresas, non a familias, institucións sen fins de lucro, corporacións locais e organismos autónomos administrativos da Comunidade Autónoma

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega